

Apskats 02

LV

Uz sniegumu vērsta
pieeja, pārskatatbildība
un pārredzamība – no
ANM nepilnībām gūtā
pieredze

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

2025

Saturs

	Punkts
Galvenie vēstījumi	01–23
Kāpēc šī joma ir svarīga	01–07
Mūsu konstatējumi un atziņas, ko ņemt vērā attiecībā uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu	08–23
Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem	24–107
Ar izmaksām nesaistīts finansējums pats par sevi nepadara ANM par instrumentu, kura pamatā ir sniegums	24–42
ANM ir vērsts uz īstenošanas progresu, nevis uz sniegumu	24–34
Nav iespējams novērtēt lietderību, jo Komisija nevāc informāciju par faktiskajām izmaksām	35–37
Ziņošana par ANM ir lietotājdraudzīga, tomēr tiek sniegta ierobežota informācija par sniegumu un pastāv riski saistībā ar datu ticamību	38–42
ANM atbilstības nodrošināšanas satvars un noteikumi par ES finanšu interešu aizsardzību nav pietiekami stingri	43–73
ANM regula pieļauj atšķirīgu juridisko prasību interpretāciju un diskrecionāru novērtējumu	45–57
Komisija ir uzlabojusi savu revīzijas darbu attiecībā uz publisko iepirkumu un valsts atbalstu, bet ar to joprojām nepietiek, lai sniegtu pārlicību	58–68
Finanšu iemaksu samazināšana nenovērš atsevišķus publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus	69–73
Īstenošana norit ar kavēšanos, un joprojām pastāv riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu, koprezultātiem un finansēšanu	74–107
Īstenošana virzās uz priekšu, tomēr vērojama kavēšanās, un tas apdraud pasākumu pabeigšanu un ANM mērķu sasniegšanu	74–90
ANM pasākumi kopumā ir sasnieguši plānotos tiešos rezultātus, tomēr to koprezultāti ir ierobežoti attiecībā uz strukturālo problēmu risināšanu un ES mērķu sasniegšanu	91–102
Komisija sekmīgi izveidoja mehānismu, kā palielināt aizņēmumu summu ANM finansēšanai, taču pieaugošās finansēšanas izmaksas radīs spiedienu uz turpmākajiem ES budžetiem	103–107

Pielikums

Pielikums. Ar ANM saistīti ERP ziņojumi, apskati un atzinumi (līdz 2025. gada aprīlim)

Saīsinājumi

Glosārijs

ERP darba grupa

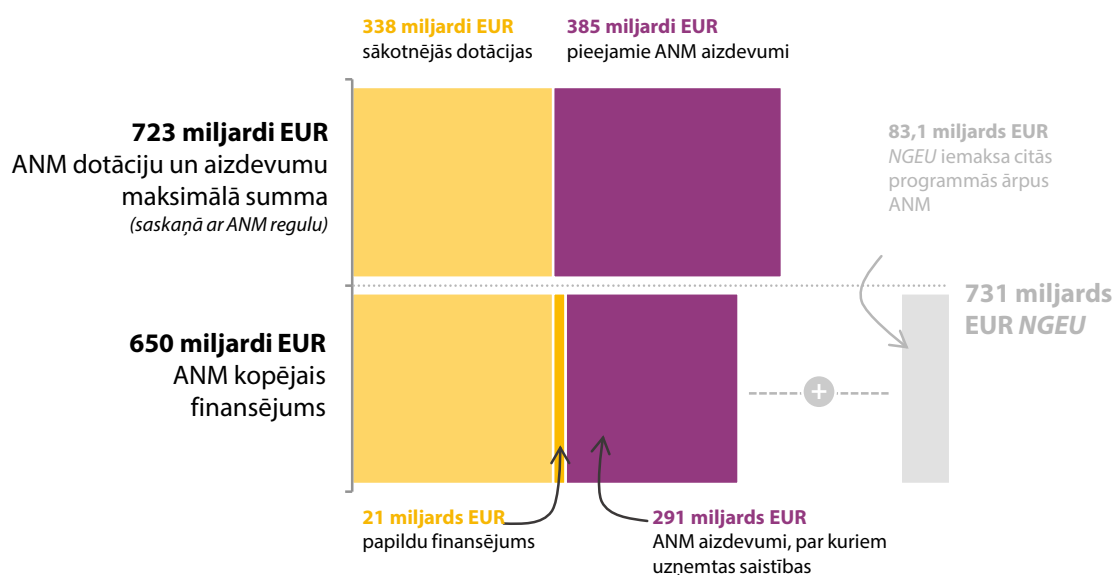
Galvenie vēstījumi

Kāpēc šī joma ir svarīga

01 2020. gada decembrī Covid-19 pandēmijas izraisītās akūtās krīzes laikā Padome pieņēma instrumentu *NextGenerationEU (NGEU)*, kura vērtība pārsniedz 800 miljardus EUR (pašreizējās cenās). Tas tika izveidots ļoti īsā laikā kā vienreizējs pagaidu instruments, kas papildina daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam un ko finansē, izmantojot kopīgus aizņēmumus.

02 *Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM)* ir *NGEU* galvenais komponents un ES galvenā budžeta reakcija uz Covid-19 krīzi. Tas tika izveidots ar sākotnēju budžetu 723,8 miljardu EUR apmērā (dotācijās un aizdevumos), no šīs summas līdz 2024. beigām saistības tika uzņemtas par 650 miljardiem EUR, jo vairākas dalībvalstis nolēma neizmantot tām piešķirto aizdevuma komponentu (sk. [1. attēlu](#)).

1. attēls. *NGEU* budžets 2024. gada beigās

Avots: ERP, pamatojoties uz [Komisijas Atveseļošanas un noturības rezultātu pārskatu](#).

03 ANM vispārējais mērķis ir veicināt ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, uzlabojot tās noturību, sagatavotību krīzēm un izaugsmes potenciālu, un mazināt Covid-19 pandēmijas sociālo un ekonomisko ietekmi, tostarp atbalstot zaļo un digitālo pārkārtošanos. ANM konkrētais mērķis ir nodrošināt finansējumu dalībvalstīm, ja tās ir apmierinoši izpildījušas savos atveseļošanas un noturības plānos (ANP) noteiktos atskaites punktus vai mērķrādītājus, īstenojot reformas un investīcijas.

04 Komisija īsteno ANM tiešā pārvaldībā, un dalībvalstis ir līdzekļu saņēmējas (dotāciju gadījumā) vai aizņēmējas (aizdevumu gadījumā). ANM finansē pasākumus (reformas un investīcijas), kurus ES dalībvalstīs īsteno laikposmā no 2020. gada februāra (pandēmijas sākums) līdz 2026. gada augustam. Lai izmantotu ANM atbalstu, dalībvalstis iesniedza atveseļošanas un noturības plānus, kurus novērtēja Komisija un apstiprināja Padome. ANP ir izklāstīti pasākumi, kas palīdz risināt problēmas, kuras konstatētas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos saskaņā ar ES satvaru ekonomikas un sociālās politikas koordinēšanai, kas zināms kā Eiropas pusgads.

05 Nolūkā sasniegt ANM mērķus dalībvalstīm tiek sniegts finansiāls atbalsts, un tās šos līdzekļus izmanto, lai īstenotu pasākumus saskaņā ar sešiem pīlāriem. Lai gan katra pasākuma īstenošana tiek novērtēta, pamatojoties uz (kvalitatīviem) atskaides punktiem un/vai (kvantitatīviem) mērķrādītājiem, ir definēti kopēji rādītāji ziņošanai par progresu un ANM uzraudzībai un novērtēšanai virzībā uz tā vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu, tādējādi tiek iegūta informācija par ANM progresu kopumā.

06 ANM ir instruments, kura pamatā ir “ar izmaksām nesaistīts finansējums”, kas nozīmē, ka visi maksājumi, izņemot priekšfinansējumu, ir balstīti uz to, kā dalībvalstis ir sasniegušas attiecīgos atskaides punktus un mērķrādītājus. Lai gan ANM izdevumu atbilstība visiem piemērojamajiem ES un valsts noteikumiem nav nosacījums, lai dalībvalsts saņemtu maksājumu, dalībvalstīm kopā ar Komisiju ir jānodrošina ES finanšu interešu aizsardzība saskaņā ar to pienākumiem, un Komisijai ir jāuzņemas galīgā atbildība.

07 ANM raksturo vairākas iezīmes, kas to atšķir no citiem ES instrumentiem, proti:

- lai gan Komisija to īsteno tiešā pārvaldībā, Padomei ir jāapstiprina ANP un maksājuma pieprasījumi, un dalībvalstis ir saņēmējas;
- tā ir pirmā reize, kad plašā mērogā tiek īstenots modelis “ar izmaksām nesaistīts finansējums”, un maksājumi ir atkarīgi no iepriekš saskaņotu atskaides punktu un mērķrādītāju apmierinošas izpildes, nevis balstīti uz izmaksu atlīdzināšanu;
- no tā finansē pasākumus, kas saistīti ar konkrētām valstīm raksturīgajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgada kontekstā, un tāpēc papildus investīcijām ir ietvertas arī reformas;

- to gandrīz pilnībā finansē, aizņemoties no tirgiem, un aptuveni puse finansējuma dalībvalstīm tiek sniegta aizdevumu veidā;
- nav juridisku prasību attiecībā uz līdzfinansējumu, un maksimālais piešķirums dalībvalstij nevar pārsniegt tās ANP iekļauto pasākumu kopējās aplēstās izmaksas.

Mūsu konstatējumi un atziņas, ko ņemt vērā attiecībā uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu

08 Apskatā apkopoti galvenie konstatējumi un apsvērumi, kas izklāstīti mūsu līdž 2025. gada aprīlim publicētajos revīzijas ziņojumos, apskatos, gada pārskatu nodaļās un atzinumos par ANM. Īpašu uzmanību pievēršam trim galvenajiem aspektiem:

- ANM kā uz sniegumu balstīta instrumenta koncepcija;
- pārliecība par maksājumu pareizību un ES finanšu interešu aizsardzību;
- īstenošanas statuss 2024. gada beigās.

09 Šā apskata mērķis ir divējāds: i) sniegt ieinteresētajām personām kopskatu par galvenajiem apsvērumiem, kas izriet no mūsu darba par ANM; un ii) sniegt ieguldījumu notiekošajās diskusijās par daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2027. gada, jo īpaši attiecībā uz jebkādiem turpmākiem instrumentiem, kuru pamatā ir finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām. ANM ir izšķiroša nozīme atveseļošanai pēc pandēmijas, un savos ziņojumos esam formulējuši apsvērumus par tā efektivitāti, pārskatatbildību un īstenošanu.

Ar izmaksām nesaistīts finansējums pats par sevi nepadara ANM par instrumentu, kura pamatā ir sniegums

10 ANM regulā tiek minēts “uz sniegumu balstītais raksturs”, pamatojoties uz to, ka Komisijas maksājumi dalībvalstīm ir balstīti uz atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi, nevis uz attiecināmu izdevumu atlīdzināšanu. Tomēr ANM regulā nav definēts “sniegums”. Saskaņā ar mūsu definīciju un atbilstīgi Finanšu regulai sniegums ir rādītājs, kas parāda, cik lielā mērā ar ES finansētu darbību, projektu vai programmu ir sasniegti attiecīgie mērķi un nodrošināta līdzekļu atdeve (sk. 24. punktu).

11 Komisija paskaidroja, ka likumdevēju nodoms, kas integrēts ANM regulā un 2018. gada Finanšu regulā¹, bija tāds, ka ieguldījums, kas izpaužas kā “ar izmaksām nesaistīts finansējums, kura pamatā ir tādu rezultātu sasniegšana, kas tiek mērīti, atsaucoties uz iepriekš noteiktiem atskaites punktiem”, ir uz sniegumu balstīts finansējums. Tomēr ar izmaksām nesaistīts finansējums pats par sevi nepadara instrumentu par tādu, kura pamatā ir sniegums. Mēs uzskatām, ka ANM nav uz sniegumu balstīts instruments, jo tas ir vērsts uz īstenošanas progresu, nevis sniegumu, ņemot vērā, ka:

- o atskaites punkti un mērķrādītāji sniedz informāciju par progresu ANM finansēto pasākumu īstenošanā, tomēr tie ir vērsti uz tiešajiem rezultātiem, nevis koprezultātiem, atšķiras vērienīguma ziņā, reizēm ir pārāk neskaidri un ne vienmēr aptver pasākuma galvenos īstenošanas posmus, tostarp pabeigšanu (sk. [24.–30. punktu](#));
- o kopējie rādītāji galvenokārt attiecas uz tiešajiem rezultātiem, tikai ierobežotā mērā aptver sešus pīlārus un nav labi saskaņoti ar ES mērķiem attiecīgajās politikas jomās (piemēram, ar zaļās un digitālās pārkārtošanās mērķiem). Šiem kopējiem rādītājiem netika noteiktas ne bāzes līnijas, ne gaidāmie mērķrādītāji (sk. [31.–34. punktu](#));
- o nevar novērtēt resursu izmantošanas lietderību un līdz ar to līdzekļu atdevi, jo Komisija nevāc vai neizmanto informāciju par faktiskajām izmaksām (sk. [35.–37. punktu](#)).

12 Mēs atzīmējam, ka Komisijas veiktais ANP novērtējums, kas ir pamatā jebkādam ANM finansējumam, kopumā bija piemērots, ņemot vērā ierobežoto termiņu. Tomēr dalībvalstīs atšķiras pieeja attiecībā uz to atskaites punktu un mērķrādītāju noteikšanu, kuru apmierinoša izpilde ir maksājuma nosacījums. Saskaņotas pieejas trūkums ietekmē salīdzināmību starp dalībvalstīm un rada nevienlīdzīgas attieksmes risku (sk. [30. punktu](#)).

13 ANM mērķi aptver visdažādākās politikas jomas, un tas palielina pārklāšanās risku ar citiem ES instrumentiem un nepietiekamas mērķorientācijas risku. Turklāt principi līdzekļu sadalei dalībvalstīm ne vienmēr atspoguļo ANM mērķus vai dalībvalstu konkrētās problēmas un investīciju vajadzības (sk. [31. punktu](#)).

¹ [ANM regula](#), 53. apsvēruma, un [Finanšu regula](#), 56. apsvēruma un 125. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

14 Ziņošana par īstenošanas progresu, izmantojot ANM atveseļošanas un noturības rezultātu pārskatu, ir lietotājdraudzīga, bet to ietekmē datu kvalitātes problēmas, un dažos aspektos tajā nav pievērsta uzmanība sniegumam un pārredzamībai. Konkrēti, ziņošanas pamatā ir aplēstās izmaksas vai vienības vērtība, nevis faktiskās izmaksas, un Komisija veic tikai ticamības pamatpārbaudes (sk. 38.–42. punktu).

Atziņas turpmākiem uz sniegumu balstītiem instrumentiem

Attiecībā uz turpmākiem instrumentiem, kas balstīti uz sniegumu, ir svarīgi, lai:

- finansējums būtu skaidri sasaistīts ar koprezultātiem. Ja tas nav iespējams, šādu sistēmu nevajadzētu piemērot;
- uz sniegumu balstīta pieeja neaprobežotos tikai ar maksājuma nosacījumu noteikšanu, piemēram, atskaites punktiem un mērķrādītājiem, un ietvertu visus elementus, kas vajadzīgi efektivitātes un lietderības novērtēšanai, tostarp informāciju par faktiskajām izmaksām;
- maksājuma nosacījumi tiktu definēti saskaņoti un piemēroti konsekventi visām dalībvalstīm ar mērķi nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi;
- instrumentu darbības joma un mērķi būtu skaidri noteikti nolūkā maksimāli palielināt ES finansējuma ietekmi un izvairīties no pārklāšanās ar citām programmām. Turklāt šie mērķi jāņem vērā, sadalot finansējumu;
- tiktu sniegta savlaicīga un pārredzama informācija par to, kāds ir bijis finansējuma ieguldījums instrumenta mērķu sasniegšanā un kā tas paveikts.

ANM atbilstības nodrošināšanas satvars un noteikumi par ES finanšu interešu aizsardzību nav pietiekami stingri

15 Gan Komisijai, gan dalībvalstīm ir jānodrošina, ka ANM īstenošanas gaitā tiek aizsargātas ES finanšu intereses, un galīgā atbildība ir Komisijai. Neraugoties uz visaptverošu *ex ante* pārbauci ātru ieviešanu un uzlabojumiem Komisijas revīzijas darbā, mēs uzskatām, ka ANM atbilstības nodrošināšanas satvars nav pietiekami stabils un pastāv dažas problēmas saistībā ar ES finanšu interešu aizsardzības nodrošināšanu (sk. 43.–73. punktu).

16 Atbilstība ES un valstu noteikumiem nav nosacījums maksājumiem no ANM. Tāpēc mūsu novērtējums par pareizību ietver tikai iepriekš noteiktu nosacījumu izpildes pārbaudi un neaptver galasaņēmēju faktisko ES līdzekļu izlietojumu (sk. 43.–46. punktu).

17 Mūsu revīzijas darba rezultātā saistībā ar mūsu ticamības deklarāciju tika sniegts atzinums bez iebildēm par ANM izdevumiem 2021. finanšu gadā, bet atzinums ar iebildēm par 2022. un 2023. gadu. Lielākā daļa mūsu atklāto kļūdu ar finansiālu ietekmi attiecās uz:

- o neapmierinoši izpildītiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem;
- o neatbilstību attiecināmības periodam;
- o valsts budžeta kārtējo izdevumu aizstāšanu.

Neskaidrības ANM tiesiskajā regulējumā un neskaidri definētie atskaites punkti un mērķrādītāji radīja situāciju, kurā juridiskās prasības tika atšķirīgi interpretētas, tādējādi palielinot iepriekš minēto kļūdu veidu biežumu (sk. **50.** un **51.** punktu).

18 Komisija galvenokārt paļaujas uz dalībvalstu sistēmām, lai novērstu, atklātu un labotu nopietnus pārkāpumus un neatbilstības ES un valstu noteikumiem, lai gan šajās sistēmās ir dažas nepilnības. Mēs atzīmējam, ka laikā, kad sākās ANM īstenošana, ne visās dalībvalstīs bija ieviestas kontroles sistēmas. Tāpēc tika ieviesti kontroles atskaites punkti. Turklāt Komisijas un dalībvalstu izveidotās sistēmas vēl nav pietiekamas, lai pienācīgi mazinātu palielināto dubultas finansēšanas risku no ANM un citiem ES fondiem (sk. **52.–54.** punktu un **58.–68.** punktu).

19 Komisija ir ieviesusi metodi ANM finanšu iemaksu samazināšanai dalībvalstīm atskaites punktu un mērķrādītāju neizpildes gadījumā. Šī metodika balstās uz daudziem vērtējumiem, un tas var novest pie atšķirīgas interpretācijas. Turklāt Komisijai ir jāveic korektīvi pasākumi nopietnu pārkāpumu un sistēmas nepilnību gadījumā, bet tā nevar veikt korekcijas saistībā ar atsevišķiem publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumiem, ja vien tie nav nopietni pārkāpumi. Tas nozīmē, ka ANM maksājumus var izmaksāt pilnībā pat tad, ja ir pieļauti publiskā iepirkuma pārkāpumi. Turklāt spēkā esošie noteikumi neparedz, ka Komisijai pēc 2026. gada būtu jārisina gadījumi, kad tiek atcelti iepriekš izpildīti atskaites punkti un mērķrādītāji (sk. **69.–73.** punktu un **55.–57.** punktu).

Atziņas turpmākiem uz sniegumu balstītiem instrumentiem

Ir svarīgi, lai turpmāki uz sniegumu balstīti instrumenti netiktu izstrādāti un īstenoti veidā, kas negatīvi ietekmē pārskatatbildību. Šajā nolūkā ir svarīgi, ka:

- ir skaidri noteikti gan Komisijas, gan dalībvalstu uzraudzības un kontroles pienākumi, lai nodrošinātu pienācīgu pārskatatbildību, pārredzamību un atbilstību ES un valstu noteikumiem;
- dalībvalstīs ir ieviestas piemērotas kontroles sistēmas, un Komisija tās pārbauda pirms īstenošanas sākuma. Tas ietver obligāto prasību noteikšanu attiecībā uz dalībvalstu kontroles mehānismiem un Komisijas pārbaudēm. Ja kontroles mehānismi ietver paļaušanos uz esošajām dalībvalstu sistēmām, Komisijas sniegtajai pārlicībai ir jāaptver arī šo sistēmu efektivitāte;
- tiesiskajā regulējumā ir skaidri un visaptveroši definēti visi maksājuma un attiecināmības nosacījumi, pamatojoties uz objektīvi pārbaudāmiem kritērijiem. Novērtējot atbilstību šiem kritērijiem, ir svarīgi nepieļaut atkāpes, lai mazinātu juridisko prasību atšķirīgas interpretācijas un diskrecionāras novērtēšanas risku;
- maksājumu apturēšanas metodikas pamatā ir objektīvi kritēriji, nevis subjektīvi apsvērumi;
- nosacījumi, saskaņā ar kuriem dalībvalstis saņem maksājumu, paredz atbilstību ES un valsts noteikumiem;
- korektīvos pasākumus attiecībā uz ES un valstu noteikumu pārkāpumiem nosaka Komisija, un tos konsekvēnti piemēro visām dalībvalstīm;
- dubultas finansēšanas definīcija un saistītās kontroles prasības tiek pielāgotas ar mērķi atspoguļot “ar izmaksām nesaistīta finansējuma” modeļa specifiku.

Īstenošana norit ar kavēšanos, un joprojām pastāv riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu, koprezultātiem un finansēšanu

20 Priekšfinansējums sākotnēji sekmēja līdzekļu izmaksu, tomēr īstenošana kavējās, neraugoties uz ANP grozījumiem (sk. [74.–83.](#) punktu). Lielākā daļa ANM pasākumu būs jāpabeidz līdz 2026. gada augustam, kad beigsies ANM īstenošanas periods. Situāciju vēl vairāk var saasināt apstākļi, ka vēlāki īstenošanas posmi, jo īpaši pasākuma pabeigšana, bieži vien ir sarežģītāki salīdzinājumā ar agrīnajiem posmiem (sk. [84.–86.](#) punktu).

21 Mēs atzīmējam, ka ANM tika izstrādāts tā, ka maksājumi ne vienmēr atspoguļo īstenošanas progresu. Piešķirumi dalībvalstīm tiek aprēķināti, pamatojoties uz ANM regulu. Tomēr maksājumu profili (tabula, kurā norādīts, cik daudz dalībvalstis saņems, pamatojoties uz atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi, un dots indikatīvs laika grafiks) ir rezultāts sarunām ar attiecīgo dalībvalsti. Tas nozīmē, ka dažām valstīm ievērojama finansējuma daļa tiek izmaksāta pirms pasākumu pabeigšanas. Tas apdraud ES finanšu intereses, jo ANM regula neparedz iespēju atgūt līdzekļus gadījumos, kad ES līdzekļi nav izlietoti saskaņā ar ES vai valsts noteikumiem vai kad pasākumi nav pabeigti (sk. [84.–88.](#) punktu). Turklāt termins “galasaņēmējs” ne vienmēr tiek lietots konsekventi, un līdzekļu izmaksa dalībvalstīm nenozīmē, ka tie ir sasnieguši galasaņēmējus un reālo ekonomiku (sk. [89.](#) un [90.](#) punktu).

22 Mūsu revīzijas parādīja, ka izlasē iekļautie pasākumi kopumā ir sasnieguši gaidītos tiešos rezultātus, bet līdz šim tikai aptuveni puse ir devuši koprezultātus (sk. [91.–93.](#) punktu). Turklāt, tā kā Komisija neuzrauga faktiskās izmaksas, tā nevar novērtēt to ANP izdevumu daļu, kas veicina šo mērķu sasniegšanu, tostarp zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā (sk. [94.–97.](#) punktu). Visbeidzot, ANM devums augstāka līmeņa ES mērķu sasniegšanā vai konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos konstatēto strukturālo problēmu risināšanā līdz šim ir bijis ierobežots (sk. [98.–102.](#) punktu).

23 ANM gandrīz pilnībā tiek finansēts, izmantojot aizņēmumus tirgū. Komisija ātri un sekmīgi izveidoja mehānismu, kā piesaistīt līdzekļus ANM, taču pieaugošās finansēšanas izmaksas radīs spiedienu uz turpmākajiem ES budžetiem un aizņemšanās izraisa papildu riskus. *NGEU* aizņēmumi līdz 2026. gadam var vairāk nekā divkāšoties, un šo līdzekļu atmaksa ir atlikta uz nākamajām daudzgadu finanšu shēmām (sk. [103.–107.](#) punktu).

Atziņas turpmākiem uz sniegumu balstītiem instrumentiem

Attiecībā uz turpmākiem instrumentiem, kas balstīti uz sniegumu, ir svarīgi, ka:

- ar finansētajiem pasākumiem tiek risinātas apzinātās problēmas, piemēram, Eiropas pusgada kontekstā, un ir pietiekami aptverti instrumenta galvenie mērķi;
- instrumenta termiņš atbilst tā mērķiem un finansēto pasākumu iespējamajam īstenošanas periodam. Turklāt jābūt ieviesti mehānismiem, kā nodrošināt pasākumu pabeigšanu;
- izmaksas atspoguļo progresu, kas panākts instrumenta mērķu sasniegšanā, lai samazinātu risku, ka finansējums nav samērīgs ar sasniegtajiem koprezultātiem;
- tiesiskais regulējums paredz iespēju atgūt finansējumu gadījumos, kad tas nav samērīgs ar sasniegumiem vai kad tas nav izlietots saskaņā ar ES vai valstu noteikumiem;
- ja tiek apsvērta iespēja aizņemties, pietiekami tiek mazināti īpaši ar procentiem saistītie riski un iepriekš ir izklāstīts aizdevumu atmaksas plāns, nosakot, no kurienes tiks iegūti šie līdzekļi.

Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem

Ar izmaksām nesaistīts finansējums pats par sevi nepadara ANM par instrumentu, kura pamatā ir sniegums

ANM ir vērsts uz īstenošanas progresu, nevis uz sniegumu

24 ANM regulā tiek minēts ANM “uz sniegumu balstītais raksturs”², pamatojoties uz to, ka Komisijas maksājumi dalībvalstīm ir balstīti uz atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi, nevis uz attiecināmu izdevumu atlīdzināšanu. Tomēr tajā nav definēts termins “sniegums”. Saskaņā ar ERP definīciju un atbilstīgi Finanšu regulai sniegums ir rādītājs, kas parāda, cik lielā mērā ar ES finansētu darbību, projektu vai programmu ir sasniegti attiecīgie mērķi un nodrošināta līdzekļu atdeve³.

25 Kā parādīts [2. attēlā](#), mēs ieguldījumu, tiešos rezultātus, koprezultātu un ietekmi definējam saskaņā ar Finanšu regulu.

² ANM regula, 53. apsvērumš.

³ Īpašais ziņojums 26/2023 “Atveseļošanas un noturības mehānisma snieguma uzraudzības sistēma: novērtē īstenošanas progresu, tomēr ar to nepietiek, lai aptvertu sniegumu”, 24. un 25. punkts.

2. attēls. Ieguldījuma, tiešo rezultātu, koprezultāta un ietekmes klasifikācija

Avots: Īpašais ziņojums 26/2023, 3. attēls.

26 Struktūra, kas izveidota, lai uzraudzītu un ziņotu par ANM īstenošanu un sniegumu sastāv no šādiem galvenajiem elementiem⁴:

- atskaides punkti un mērķrādītāji, kas ir noteikti Padomes īstenošanas lēmumos par katru reformu un investīciju un veido pamatu līdzekļu izmaksai;
- kopēji rādītāji, ko galvenokārt izmanto, lai ziņotu par ANM progresu virzībā uz tā vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu;
- dažādi dalībvalstu un Komisijas ziņojumi, tostarp par ANM rezultātu pārskatu un par ANM īstenošanā panākto progresu.

⁴ Īpašais ziņojums 26/2023, 7. punkts.

Ar atskaites punktiem un mērķrādītājiem vērtē īstenošanas progresu, nevis sniegumu

27 Ar atskaites punktiem un mērķrādītājiem vērtē ANP iekļauto konkrēto reformu un investīciju īstenošanu un tādējādi ANM konkrētā mērķa sasniegšanu (sk. **04.** punktu). Iepriekšējos ziņojumos mēs secinājām, ka Komisijas veiktais ANP novērtējums kopumā bija atbilstīgs, ņemot vērā procesa sarežģītību un laika ierobežojumus⁵, un ka atskaites punkti un mērķrādītāji kopumā bija piemēroti īstenošanas progresu mērīšanai⁶. Tomēr mēs konstatējām, ka dažkārt tie nav pietiekami skaidri. Skaidru atskaites punktu un mērķrādītāju trūkums rada risku, ka šos atskaites punktus un mērķrādītājus būs grūti novērtēt, un tas savukārt – risku, ka ANM sākotnēji izvirzītais mērķis netiks sasniegts⁷.

28 Mēs arī konstatējām, ka atskaites punkti un mērķrādītāji galvenokārt bija vērsti uz tiešajiem rezultātiem (piemēram, renovēto ēku skaits, uzbūvēto dzelzceļu kilometri vai uzstādītās uzlādes stacijas) vai pat uz ieguldījumiem (piemēram, konkrēta administratīvā posma pabeigšana, darbinieku pieņemšana darbā vai konkrētas līdzekļu summas iztērēšana)⁸. Turklāt ar tiem vērtēja tikai konkrēta pasākuma sasniegšanu, un tie kopumā nesniedza pietiekamu informāciju par pasākuma ieguldījumu ANM vispārīgā mērķa sasniegšanā⁹.

29 Dīvos iepriekšējos ziņojumos mēs arī konstatējām, ka atskaites punkti un mērķrādītāji ne vienmēr pilnībā aptvēra galvenos īstenošanas posmus vai visus pasākuma elementus un jo īpaši pabeigšanu. Tāpēc, pamatojoties tikai uz pasākumu galīgajiem atskaites punktiem vai mērķrādītājiem, nebūtu iespējams novērtēt, vai šie pasākumi ir sekmīgi pabeigti un vai ir sasniegti gaidītie tiešie rezultāti un koprezultāti¹⁰. Komisija uzskata, ka ANM regulā nav prasības par atskaites punktiem un mērķrādītājiem, kas attiektos uz pasākumu pabeigšanu.

⁵ Īpašais ziņojums 21/2022, IV un 112. punkts.

⁶ Īpašais ziņojums 26/2023, 27.–29. punkts.

⁷ Īpašais ziņojums 21/2022, 82. punkts.

⁸ Īpašais ziņojums 21/2022, 88. punkts; Īpašais ziņojums 26/2023, 36. punkts; un Eiropas Parlaments, *“First lessons from the Recovery and Resilience Facility for the EU economic governance framework”*, 3.3. iedaļa.

⁹ Īpašais ziņojums 26/2023, 36. punkts.

¹⁰ Turpat, 30.–32. punkts.

30 Turklāt galīgie atskaides punkti un mērķrādītāji līdzīgos projektos, bet dažādos ANP, var atšķirties vērienīguma ziņā (sk. [3. attēlu](#)). Konkrētāk, mēs atzīmējam, ka saskaņotas pieejas trūkums atskaides punktu un mērķrādītāju noteikšanā ietekmē dalībvalstu salīdzināmību un rada risku attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi¹¹.

3. attēls. Piemēri mērķrādītājiem līdzīgiem pasākumiem, bet ar atšķirīgu vērienīgumu

Pasākumu piemēri	Galīgais mērķrādītājs	Galīgais mērķrādītājs	Galīgais mērķrādītājs
Pasākumi, kas saistīti ar mācībām	"mācību kursa izstrāde"	"reģistrēto dalībnieku skaits"	"sertificēti dalībnieki"
Pasākumi, kas saistīti ar privāto ēku energoefektivitāti	"dotācijas mājāsaimniecībām, kuras uzņemas veikt renovācijas darbus"	"renovēto kvadrātmetru skaits"	"pabeigto sertificēto renovāciju skaits"
Pasākumi, kas saistīti ar ilgtspējīgu transportu	"iegādātie transportlīdzekļi"	"iegādātie un ekspluatācijā esošie transportlīdzekļi"	"gaisa piesārņotāju emisiju samazināšana"

Avots: Īpašais ziņojums 26/2023, 1. izcēlums.

Ar kopējiem rādītājiem tikai daļēji var novērtēt ANM mērķu sasniegšanu

31 Komisija pieņēma kopējus rādītājus ziņošanai par progresu un ANM uzraudzībai un novērtēšanai virzībā uz tā vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu¹², un tādējādi tiek nodrošināta informācija par ANM progresu kopumā. Iepriekš mēs atzīmējam, ka ANM mērķi bija samērā vispārīgi un aptvēra plašu politikas jomu klāstu, daļēji pārklājās ar citiem finansēšanas instrumentiem un netika pilnībā atspoguļoti finanšu iemaksu piešķiršanas procesā¹³.

¹¹ Īpašais ziņojums 21/2022, 90. punkts.

¹² ANM regula, 29. panta 4. punkta a) apakšpunkts, un Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/2106, 1. panta f) punkts.

Atzinums 04/2022 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru attiecībā uz REPowerEU veltītajām atvērēšanas un noturības plānu nodaļām groza

32 Iepriekšējā ziņojumā mēs konstatējām, ka kopējie rādītāji ANM vispārīgos un konkrētos mērķus aptvēra tikai daļēji, jo¹⁴:

- tie galvenokārt attiecās uz tiešajiem rezultātiem, proti, tikai ar 4 no 14 kopējiem rādītājiem novērtē koprezultātus, tomēr neviens skaidri neatsaucas uz ietekmi (sk. [4. attēlu](#));
- kopējie rādītāji pilnībā neaptvēra visus sešus ANM pīlārus;
- 36 % no reformām un investīcijām, kas iekļautas dalībvalstu ANP, nebija saistītas ar kopēju rādītāju.

4. attēls. ERP izveidotā kopējo rādītāju klasifikācija

MĒRA KOPREZULTĀTUS	NEMĒRA KOPREZULTĀTUS
1 Gada primārās enerģijas patēriņa ietaupījums	2 Atjaunīgās enerģijas papildu darbības jauda
4 Iedzīvotāji, kuri gūst labumu no pasākumiem aizsardzībai pret plūdiem, dabas ugunsgrēkiem un citām ar klimatu saistītām katastrofām	3 Alternatīvo degvielu infrastruktūra (uzpildes/uzlādes punkti)
7 Jaunu/uzlabotu publisko digitālo pakalpojumu, produktu un procesu lietotāji	5 Papildu mājokļi ar piekļuvi internetam, ko nodrošina, izmantojot ļoti augstas veiktspējas tīklus
11 To cilvēku skaits, kuri ir nodarbināti vai iesaistīti darba meklēšanā	6 Uzņēmumi, kas saņem atbalstu digitālo produktu, pakalpojumu un lietojumprogrammu izstrādei
	8 Atbalstītajās pētniecības struktūrās strādājošie pētnieki
	9 Atbalstītie uzņēmumi (tai skaitā – mazi uzņēmumi, tostarp mikrouzņēmumi, vidēji uzņēmumi un lieli uzņēmumi)
	10 Izglītības vai apmācības dalībnieku skaits
	12 Jaunu vai modernizētu veselības aprūpes iestāžu kapacitāte
	13 Jaunu vai modernizētu bērnu aprūpes un izglītības iestāžu klašu telpu ietilpība
	14 Gados jaunu cilvēku skaits, kuri saņem atbalstu

Avots: Īpašais ziņojums 26/2023, 8. attēls.

Regulu (ES) 2021/241, kā arī groza Regulu (ES) 2021/1060, Regulu (ES) 2021/2115, Direktīvu 2003/87/EK un Lēmumu (ES) 2015/1814 [2022/0164 (COD)], 7., 32. un 33. punkts.

¹⁴ Īpašais ziņojums 26/2023, 41.–48. punkts.

33 Mēs arī konstatējam, ka zaļā un digitālā pīlāra kopējie rādītāji nebija labi saskaņoti ar mērķiem attiecīgajās politikas jomās. Jo īpaši uzsveram šādas jomas:

- o zaļā pārkārtošanās – šie četri rādītāji nav izstrādāti tā, lai sekotu līdz atsevišķu pasākumu snieguma ietekmei klimata un vides jomā¹⁵;
- o digitālā pārkārtošanās – digitālā pīlāra četri kopējie rādītāji ir orientēti galvenokārt uz tiešajiem rezultātiem un nav labi pielāgoti attiecīgajiem politikas mērķiem, piemēram, tiem, kas noteikti politikas programmā “Digitālās desmitgades ceļš” 2030. gadam¹⁶.

34 Šo ierobežojumu dēļ kopējie rādītāji ir tikai daļēji piemēroti ANM snieguma uzraudzībai un novērtēšanai¹⁷. Turklāt to nesaskaņotība ar attiecīgajiem politikas mērķiem ierobežos to noderīgumu jebkādā novērtējumā par to, cik lielā mērā ANM ir veicinājis ES zaļo un digitālo pārkārtošanos.

Nav iespējams novērtēt lietderību, jo Komisija nevāc informāciju par faktiskajām izmaksām

35 Finanšu regulā lietderība definēta kā labākā attiecība starp izmantotajiem resursiem, veiktajām darbībām un sasniegtajiem mērķiem¹⁸. Tas, ka trūkst informācijas par faktiskajiem izdevumiem, ko finansē no ANM, ierobežo lietderības novērtējumu¹⁹.

¹⁵ Īpašais ziņojums 14/2024, 24. un 52. punkts.

¹⁶ Īpašais ziņojums 13/2025, 64.–68. punkts.

¹⁷ Īpašais ziņojums 26/2023, 96. punkts.

¹⁸ Regula (ES, Euratom) 2018/1046, 33. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

¹⁹ Īpašais ziņojums 26/2023, 102. punkts un 4. ieteikuma b) punkts.

36 Attiecībā uz ANM Komisija ziņo par izmaksām galvenokārt atveseļošanas un noturības rezultātu pārskatā²⁰ (“Rezultātu pārskats”), gada ziņojumos²¹ un novērtējuma ziņojumā²² (kur būtu jāvērtē resursu izmantošanas lietderība). Tomēr praksē visa informācija par izmaksām ir balstīta uz aplēstajām izmaksām vai vienības vērtībām (sk. [39.](#) punktu), jo Komisija nevāc vai neizmanto informāciju par faktiskajiem izdevumiem²³.

37 Mēs atzīmējam, ka augstās inflācijas un pandēmijas izraisītā piedāvājuma trūkuma kontekstā izmaksu pārsniegšana ietekmēja vairāku ANM pasākumu īstenošanu, kā uz to norādīja Komisija savā ANM vidusposma novērtējumā²⁴. Tomēr savā īpašajā ziņojumā par ANM sniegto atbalstu digitālajai pārkārtošanai mēs konstatējam gadījumus, kad aplēstās izmaksas pārsniedza faktiskās izmaksas (sk. [1. izcēlumu](#)).

1. izcēlums

Piemērs situācijai, kad aplēstās izmaksas pārsniedz faktiskās izmaksas

Francijā pasākuma “Valsts un teritoriju digitālā modernizācija” mērķrādītājs bija apmierinoši izpildīts. Tā aplēstās izmaksas bija 500 miljoni EUR, tomēr pasākuma faktiskās izmaksas bija 368 miljoni EUR (par 26 % mazākas). Neraugoties uz to, Francija saņēma pilnu finansējumu atbilstīgi pasākuma aplēstajām izmaksām.

Avots: [Īpašais ziņojums 13/2025](#), 47. punkts.

²⁰ [ANM regula](#), 30. pants.

²¹ Turpat, 31. panta 3. punkta c) apakšpunkts.

²² Turpat, 32. panta 2. punkts.

²³ [Īpašais ziņojums 26/2023](#), 87. punkts un 4. ieteikuma b) apakšpunkts; un [īpašais ziņojums 14/2024](#) “Zaļā pārkārtošanās: Atveseļošanas un noturības mehānisma ieguldījums tajā ir neskaidrs”, 57. punkts.

²⁴ Eiropas Komisija, “*Mid-term evaluation of the Recovery and Resilience Facility*”, [SWD\(2024\) 70](#), 4.1.5.(B) daļa, 54. lpp.

Ziņošana par ANM ir lietotājdraudzīga, tomēr tiek sniegta ierobežota informācija par sniegumu un pastāv riski saistībā ar datu ticamību

38 ANM regula paredz, ka Komisija un dalībvalstis uzrauga ANP īstenošanā panākto progresu un par ANM īstenošanu ziņo vairākām ieinteresētajām personām²⁵. Atveseļošanas un noturības rezultātu pārskats (“Rezultātu pārskats”) ir izstrādāts kā instruments, ar ko sabiedrībai pārredzami parādīt informāciju par ANM īstenošanu²⁶. Tajā ir atspoguļots ANP īstenošanas progress katrā no sešiem pīlāriem²⁷. Platforma ir interaktīva, un tajā ir viegli orientēties²⁸.

39 Komisijas ziņojumi par saskaņā ar sešiem pīlāriem gūto progresu (“izmaksas katrā pīlārā”) ir balstīti uz identisku vienības vērtību, kas aprēķināta katram atskaites punktam un mērķrādītājam konkrētajā ANP, dalot plāna kopējo piešķirumu ar tajā iekļauto atskaites punktu un mērķrādītāju skaitu (sk. [5. attēlu](#)). “Ieguldīto ANM līdzekļu īpatsvars katrā politikas pīlārā” ir balstīts uz visai vienkāršotu pieņēmumu, ka pasākumi vienādā mērā sniedz ieguldījumu primārajā un sekundārajā politikas pīlārā, kuram tie ir piešķirti²⁹.

²⁵ ANM regula, 16., 26., 27. un 29.–32. pants.

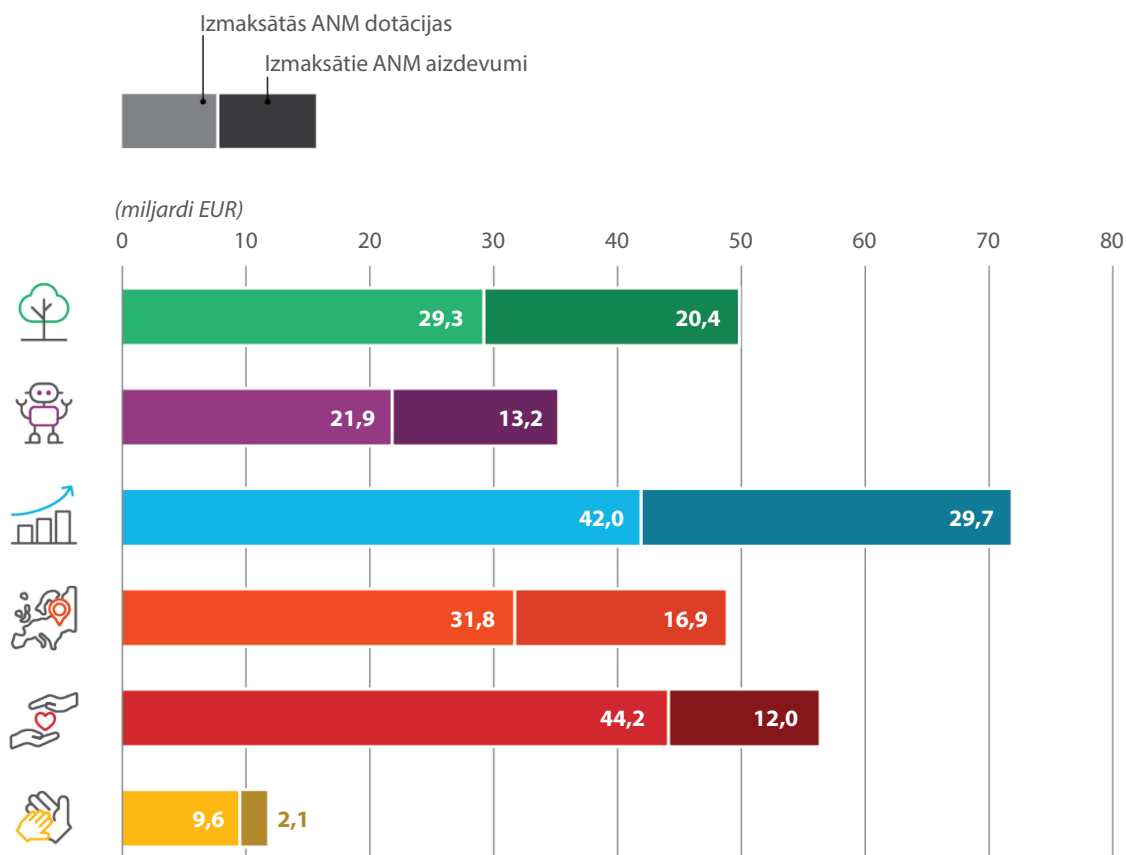
²⁶ “*NextGenerationEU*: Eiropas Komisija nāk klajā ar Atveseļošanas un noturības rezultātu pārskatu”, Eiropas Komisijas paziņojums presei, 2021. gada 15. decembris.

²⁷ Deleģētā regula (ES) 2021/2106, ar kuru nosaka atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata kopējos rādītājus un detalizētos elementus, 1. pants.

²⁸ Īpašais ziņojums 26/2023, 75. punkts.

²⁹ Turpat, 101. punkts.

5. attēls. Izmaksas katrā pīlārā

Avots: Komisijas [atvēršanas un noturības rezultātu pārskats](#), skatīts 2025. gada 9. februārī.

40 Rezultātā katram atskaides punktam un mērķrādītājam konkrētajā ANP ir vienāda vienības vērtība, un tas neatspoguļo ne attiecīgā pasākuma faktiskās vai aplēstās izmaksas, ne atskaides punkta vai mērķrādītāja būtību. Šāds ANM progresā atspoguļojums sešu pīlāru ietvaros ir maldinošs³⁰. Atbilstīgi mūsu ieteikumam³¹ Komisija Rezultātu pārskatā tagad norāda metodiku, kas izmantota, lai ziņotu par izmaksām katrā pīlārā.

³⁰ Turpat, 79. un 80. punkts.

³¹ Turpat, 3. ieteikums.

41 Turklāt Rezultātu pārskatā ne vienmēr pārredzami attēloti dati par kopējiem rādītājiem³². Dalībvalstīm nav pienākuma kopā ar datiem (vai paskaidrojumiem par paziņoto datu ierobežojumiem) iesniegt apliecinošus pierādījumus, un savos iepriekšējos ziņojumos³³ mēs konstatējām vairākus gadījumus, kad tās ziņoja Komisijai datus, kas nebija ticami vai salīdzināmi, piemēram:

- aplēses, kuru pamatā ir provizorisksie dati vai aptuvenās vērtības gadījumos, kad faktiskie dati nav un nebūs pieejami;
- dati, kas paziņoti saistībā ar nepareiziem rādītājiem, vai dažādu veidu dati par vienu un to pašu kopējo rādītāju;
- sasniegumi, kurus neveicināja ANM gadījumos, kad pasākumi daļēji finansēti arī no valsts vai citiem ES avotiem.

42 Komisija uzskata, ka par kopējo rādītāju datu kvalitāti ir atbildīgas vienīgi dalībvalstis, neraugoties uz to, ka ANM tiek īstenots tiešā pārvaldībā. Tā veic tikai ticamības pamatpārbaudes. Komisija neplāno revidēt paziņotos pamatā esošos datus, jo ANM regula to neprasa³⁴. Tas mazina datu ticamību.

³² Turpat, 81. punkts.

³³ Īpašais ziņojums 13/2025, 74. un 75. punkts; Īpašais ziņojums 26/2023, 67.–72., 81. un 82. punkts; Īpašais ziņojums 14/2024, 51. punkts.

³⁴ Īpašais ziņojums 26/2023, 68. punkts.

ANM atbilstības nodrošināšanas satvars un noteikumi par ES finanšu interešu aizsardzību nav pietiekami stingri

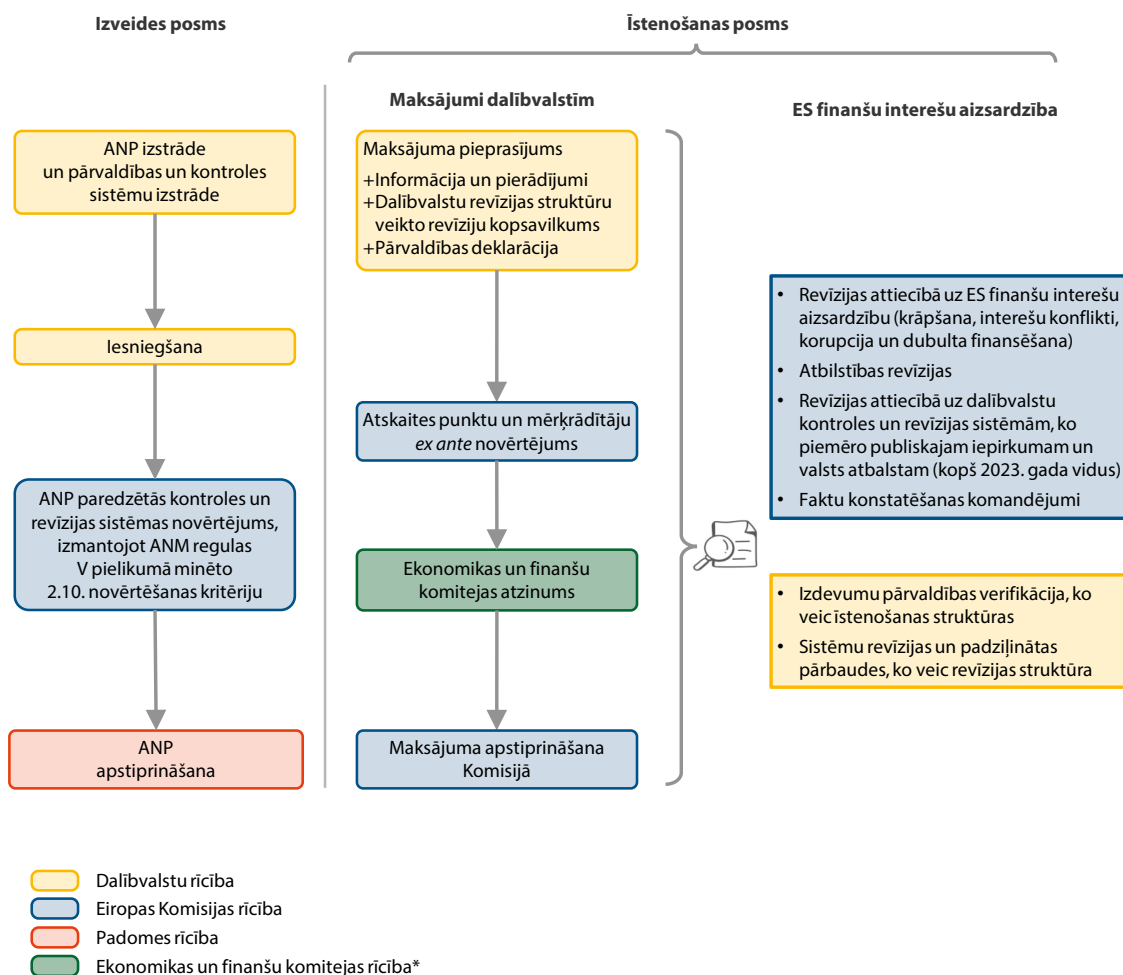
43 ANM regulā noteikts, ka Komisija pārbauda atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi – tas ir galvenais nosacījums maksājumiem saskaņā ar ANM³⁵. Tas nozīmē, ka izdevumu atbilstība ES un valstu noteikumiem nav nosacījums, lai dalībvalstis saņemtu maksājumus no ANM. Komisijas kontroles sistēmās ir iekļauti šādi galvenie elementi (pilnīgu kopainu sk. **6. attēlā**)³⁶:

- sākotnējais novērtējums par dalībvalstu maksājuma pieprasījumos iekļauto atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi;
- *ex post* revīzijas, kas veiktas pēc maksājumiem dalībvalstīm;
- sistēmas un atbilstības revīzijas par dalībvalstu kontroles sistēmām; lai aizsargātu ES finanšu intereses, Komisijai ir jāiegūst pietiekama pārliecība no dalībvalstīm, un tā lielā mērā jāpaļaujas uz to kontroles sistēmām, kā to nosaka ANM tiesiskais regulējums.

³⁵ ANM regula, 24. panta 3. punkts.

³⁶ 2023. gada pārskats, 11.5., 11.6. un 11.30. punkts.

6. attēls. Komisijas un dalībvalstu atbildības sadalījums nolūkā nodrošināt atbilstību maksājuma nosacījumiem un aizsargāt ES finanšu intereses

*Komiteja veicina dalībvalstu politikas koordināciju, un tās sastāvā ir valsts pārvaldes iestāžu un centrālo banku augstākās amatpersonas.

Avots: Īpašais ziņojums 09/2025, I pielikums.

44 Pamatojoties uz šo darbu, Komisija sniedz pārliecību par trim elementiem³⁷, proti:

- o pārliecību par ANM maksājumu likumību un pareizību;

³⁷ Īpašais ziņojums 09/2025 "Sistēmas, ar kurām nodrošina ANM izdevumu atbilstību publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem: uzlabojumi ir, bet ar tiem vēl nepietiek", 34., 88. un 89. punkts.

- o pārliecību par to, ka publiskā iepirkuma un valsts atbalsta jomā dalībvalstis regulāri un kopš 2023. gada vidus efektīvi pārbauda, vai ANM finansēšana un reformu un investīciju projektu īstenošanas pasākumi ir atbilstīgi visiem piemērojamiem noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta novēršanu, atklāšanu un labošanu; un
- o pārliecību, ka krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta gadījumos, kurus dalībvalsts nav novērsusi, vai gadījumos, kad ir nopietni pārkāpts finansēšanas nolīgumā noteikts pienākums, ANM atbalsts ir ticis samazināts un visas summas, kas jāatmaksā ES budžetā, ir atgūtas.

ANM regula pieļauj atšķirīgu juridisko prasību interpretāciju un diskrecionāru novērtējumu

45 Mēs novērtējam 2021., 2022. un 2023. finanšu gadā veikto ANM dotāciju maksājumu likumību un pareizību, atkārtojot Komisijas veiktās *ex ante* pārbaudes par 785 atskaites punktiem un mērķrādītājiem, kas veido 75 % no iesniegtajos maksājumu pieprasījumos iekļautajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem. Mēs arī novērtējam Komisijas *ex post* revīzijas un caurskatījām Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatus un Komisijas gada pārvaldības un snieguma ziņojumus. Šīs revīzijas procedūras ir mūsu ikgadējo ticamības deklarāciju pamatā.

46 Revīzijā par ANM pareizību mēs galvenokārt pievērsāmies tam, vai atskaites punkti un mērķrādītāji ir apmierinoši izpildīti. Tas ievērojami atšķirās no mūsu revīzijas darba citās budžeta jomās, kad mēs vērtējam atbilstību visiem attiecīgajiem ES un valstu noteikumiem līdz pat galasaņēmēju līmenim. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, mēs sniedzām atzinumu ar iebildēm par ANM izdevumiem 2022. un 2023. finanšu gadā³⁸. 2021. finanšu gadā tika veikts tikai viens maksājums, ko mēs vērtējam kā likumīgu un pareizu visos būtiskajos aspektos³⁹.

³⁸ 2022. gada un 2023. gada pārskati, 1. nodaļa.

³⁹ 2021. gada pārskats, 1. nodaļa.

47 Mēs konstatējam, ka Komisija salīdzinoši īsā laikā bija izstrādājusi kontroles pieeju ANM izmaksām, un tā paredz visaptverošu dokumentāru *ex ante* pārbaudes procesu ar mērķi pārbaudīt, vai atskaites punkti un mērķrādītāji ir apmierinoši izpildīti⁴⁰, taču vērojamas nepilnības novērtējumu dokumentēšanā un tvēruma precizēšanā attiecībā uz dažādu dienestu ieguldījumu novērtēšanas procesā⁴¹.

48 Tomēr šīs *ex ante* pārbaudes sistemātiski neaptver horizontālos attiecināmības nosacījumus, piemēram, atbilstību attiecināmības periodam un principiem par valsts budžeta kārtējo izdevumu neaizstāšanu, dubultas finansēšanas nepieļaušanu un jau pabeigtu pasākumu neatcelšanu⁴².

49 Komisija ar savām *ex post* revīzijām gūst papildu pārlicību, tostarp par ES finanšu interešu aizsardzību. Mēs konstatējam, ka šajās revīzijās bija nepilnības saistībā ar pārbaudēm par to pasākumu atcelšanu, par kuriem maksājumi jau ir veikti, atbilstību attiecināmības periodam un valsts budžeta kārtējo izdevumu neaizstāšanu⁴³. Līdz šim mūsu ieteikums uzlabot *ex post* revīzijas ir ieviests tikai dažos aspektos⁴⁴.

Neskaidrības tiesiskajā regulējumā ir palielinājušas mūsu konstatēto kļūdu biežumu

50 Savā ticamības deklarācijas sagatavošanas darbā mēs galvenokārt konstatējam trīs veidu kļūdas ar finansiālu ietekmi:

- neapmierinoši izpildīti atskaites punkti un mērķrādītāji (16 gadījumi);
- neatbilstība attiecināmības periodam (8 gadījumi);
- valsts budžeta kārtējo izdevumu aizstāšana (6 gadījumi).

51 Turklāt mēs konstatējam vienu kļūdu saistībā ar principa “nepieļaut dubultu finansēšanu” ievērošanu un vienu kļūdu saistībā ar reformas pasākuma atcelšanu.

1. tabulā parādīts, kā neskaidrības tiesiskajā regulējumā radīja situāciju, kurā juridiskās prasības tika atšķirīgi interpretētas, tādējādi palielinot trīs visbiežāk konstatēto kļūdu veidu biežumu.

⁴⁰ Īpašais ziņojums 07/2023, 38. un 44. punkts.

⁴¹ Īpašais ziņojums 07/2023, 48. punkts, un 2022. gada pārskats, 11.39. punkts.

⁴² 2022. gada pārskats, 11.39. un 11.40. punkts.

⁴³ 2022. gada pārskats, 11.46. punkts un 11.1. ieteikums.

⁴⁴ 2023. gada pārskats, 11.31. punkts un 11.3. pielikums.

1. tabula. Faktori, kas veicina mūsu konstatētos visbiežāk sastopamos kļūdu veidus

	Kļūdas veids		
	Atskaites punkta / mērķrādītāja apmierinoša izpilde	Neatbilstība attiecināmības periodam	Valsts budžeta kārtējie izdevumi
Neskaidrības tiesiskajā regulējumā...	Tiesību aktos nav definīcijas par to, kas ir “apmierinoša izpilde”.	ANM regulas 17. panta 2. punktā ir noteikts, ka attiecināmi ir tikai tie pasākumi, kas sākti no 2020. gada 1. februāra, bet nav sniegti nekādi kritēriji tam, kā definēt, kas uzskatāms par pasākuma “sākumu”.	ANM regulas 5. pantā ir noteikts, ka ANM finansējums nedrīkst aizstāt valsts budžeta kārtējos izdevumus, ja vien tam nav pienācīga pamatojuma.
...radīja situāciju, kurā Komisija un ERP to interpretēja atšķirīgi	Komisijas novērtēšanas sistēma ⁴⁵ pieļauj zināmu subjektīvu interpretāciju. Neskaidri definētie atskaites punkti / mērķrādītāji radīja situāciju, kurā Komisija un ERP tos interpretēja atšķirīgi ⁴⁶ .	Komisijas norādījumos ⁴⁷ ir precizēts, ka investīcija “sākas”, kad rodas pirmās pamatā esošās izmaksas. ERP uzskata , ka pasākums sākas tad, kad tiek uzņemtas pirmās juridiskās saistības, piemēram, ar līgumu vai finansēšanas lēmumu ⁴⁸ .	Komisijas norādījumos ⁴⁹ kā kārtējie izdevumi īpaši minēti administratīvie izdevumi, piemēram, personāla un darbības izmaksas. ERP uzskata , ka tiem nevajadzētu aprobežoties tikai ar administratīvajiem izdevumiem, bet gan jāaptver jebkura atkārtota darbība, kas ietekmē valsts budžeta izdevumus ⁵⁰ .

Avots: ERP un Komisija.

⁴⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Atveseļošanas un noturības mehānisms: pirmie divi gadi. Unikāls instruments ES zaļās un digitālās pārveides pamatā”, COM(2023) 99, I pielikums.

⁴⁶ 2023. gada pārskats, 11.27. punkts.

⁴⁷ Eiropas Komisijas, “Guidance to member states – Recovery and resilience plans”, SWD(2021) 12, 1/2 daļa, 35. lpp.

⁴⁸ 2023. gada pārskats, 11.22. punkts.

⁴⁹ Eiropas Komisija, Guidance to member states – Recovery and resilience plans, SWD(2021) 12, 1/2 daļa, 16. lpp.

⁵⁰ 2022. gada pārskats, 11.2. izcēlums, un 2023. gada pārskats, 11.3. izcēlums.

Izmantojot instrumentus, kuru finansējums nav saistīts ar izmaksām, pieaug dubultas finansēšanas risks

52 Vienā no mūsu nesenantiem īpašajiem ziņojumiem par dubultu finansēšanu secināts, ka ar izmaksām nesaistītu finansēšanas instrumentu ieviešana var radīt lielāku dubultas finansēšanas risku, jo īpaši, ja tos izmanto kopā ar dažādām ES finansēšanas programmām, ar kurām finansē līdzīgus pasākumus un darbības tajā pašā laikposmā⁵¹. Turklāt Komisija nav precizējusi dubultas finansēšanas definīciju, lai atspoguļotu “ar izmaksām nesaistīta finansējuma” modeļa īpašo raksturu vai ietekmi uz dalībvalstu kontroles sistēmām⁵². Komisija uzskata, ka šāda finansējuma izmantošana nerada lielāku dubultas finansēšanas risku un ka ANM ir stabila kontroles sistēma šā riska novēršanai.

53 Mēs arī secinājām, ka Komisijas un dalībvalstu ieviestās kontroles sistēmas vēl nav pietiekamas, lai pienācīgi mazinātu palielināto dubultas finansēšanas risku no ANM un citiem ES fondiem⁵³. Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad valstu un reģionālās pārvaldes iestādes, kas īsteno ANM un kohēzijas programmas, izmanto savas IT sistēmas, kuras nav savstarpēji savienotas. Dažās dalībvalstīs nav iespējama saņēmēju un projektu elektroniska salīdzināšana dubultas finansēšanas konstatēšanas nolūkos⁵⁴. Komisijas nodrošināto *Arachne* krāpšanas atklāšanas rīku dalībvalstis plaši neizmanto⁵⁵.

⁵¹ Īpašais ziņojums 22/2024, 100. punkts.

⁵² Turpat, 103. punkts un 1. ieteikums.

⁵³ Turpat, 100. un 101. punkts.

⁵⁴ Turpat, 69.–71. punkts.

⁵⁵ Turpat, 72.–77. punkts.

54 ANP iekļauj pasākumus, par kuriem dalībvalstis ir aplēsušas nulles izmaksas. Komisija apgalvo, ka attiecībā uz šiem pasākumiem pēc definīcijas nav iespējama dubulta finansēšana⁵⁶. Tomēr mēs nepiekrītam, ka tas automātiski izslēgtu dubultas finansēšanas iespēju. Būtībā vienu un to pašu nodevumu divreiz no ES budžeta nedrīkst finansēt neatkarīgi no tā, vai izmanto uz izmaksām balstītu vai ar izmaksām nesaistītu finansēšanas instrumentu. Savā 2022. gada ticamības deklarācijas sagatavošanas darbā mēs konstatējām vienu dubultas finansēšanas gadījumu, kas saistīts ar pasākumu, kura aplēstās izmaksas bija nulle⁵⁷. Mēs arī konstatējām, ka nulles izmaksu pasākumi netika pārbaudīti, un tas palielina dubultas finansēšanas risku⁵⁸.

Pēc 2026. gada vairs nebūs iespējams risināt atskaites punktu un mērķrādītāju atcelšanu

55 Saskaņā ar ANM regulu pasākumus un darbības, kas attiecas uz iepriekš izpildītajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem, nedrīkst atcelt⁵⁹. Dalībvalstīm pārvaldības deklarācijā, ko pievieno katram maksājuma pieprasījumam, ir jāapstiprina, ka šis "neatcelšanas" nosacījums joprojām tiek pildīts⁶⁰.

56 ANM regula paredz, ka atcelšanas gadījumā iespējamās korektīvos pasākumus var veikt tikai līdz 2026. gada 31. decembrim, proti, datumam, kurā Komisija saņems pēdējos maksājuma pieprasījumus⁶¹. Regulā nav precizētas sekas atcelšanai pēc galīgā maksājuma pieprasījuma novērtēšanas.

⁵⁶ Turpat, 34. punkts.

⁵⁷ 2022. gada pārskats, 11.30. punkts, un Apskats 01/2023 "ES finansējums ar kohēzijas politikas un Atveseļošanas un noturības mehānisma starpniecību: salīdzinoša analīze", 35. punkts.

⁵⁸ Īpašais ziņojums 22/2024, 103. punkts.

⁵⁹ ANM regula, 24. panta 3. punkts.

⁶⁰ 2022. gada pārskats, 11.31. punkts.

⁶¹ ANM regula, 24. panta 1. un 3. punkts.

57 Ziņojumā par tiesiskumu Eiropas Savienībā mēs atzīmējam, ka ANM attiecīgie noteikumi dod Komisijai noderīgu papildu instrumentu kopumu ES finanšu interešu aizsardzībai un ES līdzekļu pareizas finanšu pārvaldības nodrošināšanai⁶². Tomēr mēs arī konstatējam, ka dalībvalsts formāla korektīvo pasākumu izpilde ne vienmēr var nozīmēt efektīvus un noturīgus reālos uzlabojumus. Pastāv arī risks, ka korektīvo pasākumu rezultāti vēlāk varētu tikt zaudēti vai vēl vairāk varētu pasliktināties citi tiesiskuma aspekti.

Komisija ir uzlabojusi savu revīzijas darbu attiecībā uz publisko iepirkumu un valsts atbalstu, bet ar to joprojām nepietiek, lai sniegtu pārlicību

Komisijas 2023. gada revīzijas stratēģija ietver dalībvalstu sistēmu pārbaudes, bet mēs konstatējam dažas problēmas saistībā ar Komisijas revīziju tvērumu

58 Lai tiktu aizsargātas ES finanšu intereses, dalībvalstīm nepieciešams novērst, atklāt un labot nopietnus pārkāpumus un nodrošināt, ka ANM projekti atbilst visiem piemērojamajiem ES un valstu noteikumiem. Tomēr, tā kā atbilstība šādiem noteikumiem nav maksājuma nosacījums, ja vien šāda prasība nav skaidri norādīta konkrētam atskaites punktam vai mērķrādītājam, Komisijas *ex ante* pārbaudes šo aspektu neaptver⁶³.

59 ANM sākotnējā posmā Komisija norādīja, ka “dalībvalstis ir pilnībā atbildīgas par to, lai pārbaudītu, vai ANM finansējums ir pienācīgi izmantots saskaņā ar visiem piemērojamajiem valsts un ES noteikumiem”, un ka Komisijai bija vienīgi “atlikusi atbildība” par ES finanšu interešu aizsardzību⁶⁴. Lai gan Komisija pilnībā paļaujas uz to, ka dalībvalstis nodrošinās atbilstību ES un valstu noteikumiem, mēs konstatējam, ka Komisijas veiktajā to ANM revīzijas un kontroles pasākumu pārbaudē, kurus dalībvalstis izklāstījušas savos ANP, nebija iekļautas pietiekamas publiskā iepirkuma un valsts atbalsta kontroles pārbaudes⁶⁵. Turklāt Komisijas sākotnējā ANM revīzijas stratēģijā nebija ietvertas revīzijas ar mērķi pārbaudīt atbilstību ES un valstu noteikumiem⁶⁶.

⁶² Īpašais ziņojums 03/2024 “Tiesiskums Eiropas Savienībā: labāks regulējums ES finanšu interešu aizsardzībai, taču riski saglabājas”, 98. un 105. punkts.

⁶³ Īpašais ziņojums 07/2023, 28., 34. un 35. punkts.

⁶⁴ *Annual activity report 2021 - Economic and Financial Affairs*, 52. lpp.

⁶⁵ Īpašais ziņojums 09/2025, 7. punkts.

⁶⁶ Īpašais ziņojums 07/2023, 33. punkts.

60 Mēs konstatējam, ka tas radīja pārlicības un pārskatatbildības trūkumu, jo neatbilstība publiskā iepirkuma vai valsts atbalsta noteikumiem ir būtisks mūsu konstatēto kļūdu avots revīzijās par citām ES izdevumu programmām⁶⁷. Mēs ieteicām Komisijai noteikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu pārlicības trūkumu attiecībā uz ANM finansēto investīciju projektu atbilstību ES un valstu noteikumiem⁶⁸.

61 Kopš 2023. gada vidus Komisija saskaņā ar mūsu ieteikumu ir pastiprinājusi savu revīzijas darbu un sākusī pārbaudīt dalībvalstu kontroles un revīzijas sistēmu efektivitāti, tostarp pastiprināti revidējot šīs sistēmas⁶⁹. Tomēr par 2023. finanšu gadu sniegtajā pārlicībā ir tikai norādīts, ka dalībvalstis veic regulāras pārbaudes, un joprojām nav aptverta to efektivitāte. Komisija 2023. gada decembrī atjaunināja savu revīzijas stratēģiju, kurā nu ir paredzētas arī detalizētas pārbaudes attiecībā uz dalībvalstu revīzijas un kontroles sistēmām saistībā ar publisko iepirkumu un valsts atbalstu. Komisija šādas pārbaudes ir iekļāvusi visās savās revīzijās un 2023. gada septembrī pieņēma īpašus revīzijas kontrolsarakstus. Tomēr mēs konstatējam, ka šajos kontrolsarakstos saglabājas dažas nepilnības attiecībā uz valsts atbalstu, jo tie neaptver dalībvalstu kontroles mehānismus uzņēmumiem piešķirtajām dotācijām saskaņā ar Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu vai shēmām saskaņā ar valsts atbalsta regulējumu pētniecībai, izstrādei un inovācijai⁷⁰.

62 Mēs konstatējam problēmas saistībā ar to, kā tiek ņemti vērā sākotnējie revīzijas konstatējumi, un ar riska novērtēšanas metodiku⁷¹. Piemēram, Komisija klasificē dalībvalsts kontroles sistēmas kā zema riska sistēmas, ja dalībvalsts vēl nav veikusi revīzijas darbu vai ja svarīgu problēmu konstatēšanas gadījumā dalībvalsts apstiprina, ka nākotnē īstenos korektīvus pasākumus.

⁶⁷ 2021. gada pārskats, 1. nodaļa "Ticamības deklarācija un tās pamatojuma informācija", 1.8. attēls.

⁶⁸ Īpašais ziņojums 07/2023, 3. ieteikums.

⁶⁹ Īpašais ziņojums 09/2025, 6. punkts, un 2023. gada darbības pārskats, Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts, 74. lpp.

⁷⁰ Īpašais ziņojums 09/2025, 15. un 81. punkts.

⁷¹ Turpat, 85. un 87. punkts.

Dažu dalībvalstu kontroles sistēmās ir nepilnības

63 Ja Komisija konstatē, ka dalībvalsts uzraudzības un kontroles pasākumi nav pilnībā funkcionējoši un pakļauj ANM maksājumu pareizību vai ES finanšu interešu aizsardzību⁷² riskam, tā attiecīgās valsts ANP pievieno “revīzijas un kontroles atskaites punktus”. Dalībvalstīm šie atskaites punkti ir jāasniedz pirms turpmāku maksājuma pieprasījumu iesniegšanas. Mēs uzskatām, ka kontroles atskaites punktu pastāvēšana ir pozitīvs solis nolūkā uzlabot dalībvalstu kontroles sistēmas. Tomēr tā ir arī norāde uz to, ka uzraudzības un kontroles sistēmas nebija pilnībā ieviestas⁷³. Septiņās dalībvalstīs otrais vai trešais maksājums bija atkarīgs no kontroles atskaites punktu sasniegšanas. Tas nozīmē, ka dažos gadījumos ANM maksājumi tika veikti dalībvalstīm, kuru kontroles sistēmās bija nepilnības. Mēs uzskatām, ka tas apdraud ES finanšu interešu aizsardzību un izdevumu pareizību⁷⁴.

64 Katras dalībvalsts maksājuma pieprasījumam jāpievieno arī pārvaldības deklarācija⁷⁵. Šajās pārvaldības deklarācijās jāapstiprina, ka līdzekļi tikuši izmantoti paredzētajam mērķim un ka ieviestās kontroles sistēmas sniedz vajadzīgo pārlicību par to, ka līdzekļi tikuši pārvaldīti saskaņā ar visiem piemērojamajiem noteikumiem. Katrā maksājuma pieprasījumā jābūt arī ietvertam kopsavilkumam par veiktajām revīzijām, konstatētajām nepilnībām un piemērotajiem korektīvajiem pasākumiem⁷⁶.

65 Dalībvalstis pamato pārvaldības deklarācijās sniegto pārlicību ar pārbaudēm, ko veikušas par ANM īstenošanas pārvaldību atbildīgās valsts struktūras, un ar neatkarīgām revīzijām, ko veikušas valsts revīzijas struktūras. Saskaņā ar ANM regulu dalībvalstis šim nolūkam var izmantot jau esošās valsts pārvaldības un kontroles sistēmas. Mēs konstatējam, ka, tā kā šīm sistēmām nebija izvirzītas iepriekš noteiktas prasības attiecībā uz publisko iepirkumu un valsts atbalstu, radās vide, kas nemotivēja dalībvalstis ieviest tādas publiskā iepirkuma un valsts atbalsta kontroles sistēmas, kuras sniegtu pietiekamu pārlicības līmeni šajās jomās viendabīgi visā Eiropas Savienībā⁷⁷.

⁷² 2022. gada pārskats, 11. nodaļa, 11.49. punkts.

⁷³ Īpašais ziņojums 07/2023, 27. punkts.

⁷⁴ Īpašais ziņojums 21/2022, 103. punkts.

⁷⁵ ANM regula, 22. panta 2. punkta c) apakšpunkta i) punkts.

⁷⁶ ANM regula, 22. panta 2. punkta c) apakšpunkta ii) punkts.

⁷⁷ Īpašais ziņojums 09/2025, 9. un 10. punkts.

66 Mēs konstatējam, ka dažās izlasē iekļauto dalībvalstu pārvaldības deklarācijās bija nepilnības saistībā ar pārbaužu tvērumu, kvalitāti, laika grafiku un dokumentāciju. Konstatētās nepilnības ietvēra arī pierādījumu trūkumu par publiskā iepirkuma procedūru kontroli vai revīzijām vai revīzijas, kas neaptver visus attiecīgos riskus šajā jomā. Attiecībā uz valsts atbalsta piešķiršanu dalībvalstu kontroles mehānismi lielākoties bija piemēroti; tomēr revīzijas struktūras bieži vien neveica pārbaudes vai tās veica pēc tam, kad dalībvalsts bija parakstījusi pārvaldības deklarāciju un Komisija – veikusi attiecīgo maksājumu⁷⁸.

67 Turklāt savos gada pārskatos mēs identificējam vairākus atskaites punktus un mērķrādītājus, par kuriem pārvaldības deklarācijās sniegtā informācija nebija pietiekami ticama, precīza vai pilnīga. Ne par vienu no šiem gadījumiem attiecīgās dalībvalstis savās deklarācijās nebija iekļāvušas atrunu.

68 Pamatojoties uz savu darbu, mēs uzskatām, ka, lai gan Komisijas revīzijas darbs ir uzlabojies, tā nav spējusi gūt pietiekamu pārliecību par to, vai dalībvalstis ir ieviesušas efektīvas iekšējās kontroles sistēmas, kas nodrošinātu ANM izdevumu atbilstību publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem. Tas neatbilst informācijai Komisijas ikgadējās ticamības deklarācijās, kuras sagatavotas līdz 2024. gada jūnijam, proti, tajās nav iekļautas atrunas saistībā ar dalībvalstu ANM kontroles un revīzijas sistēmām, ko piemēro publiskajam iepirkumam un valsts atbalsta noteikumu ievērošanai⁷⁹.

⁷⁸ Turpat, 13. un 14. punkts.

⁷⁹ Īpašais ziņojums 09/2025, 18. punkts.

Finanšu iemaksu samazināšana nenovērš atsevišķus publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus

69 Ja Komisija, pamatojoties uz savām *ex ante* pārbaudēm, secina, ka atskaites punkts vai mērķrādītājs nav apmierinoši izpildīts, attiecīgās summas izmaksu (kas aprēķināta, piemērojot maksājumu apturēšanas metodiku) var apturēt uz sešiem mēnešiem, līdz dalībvalsts sniedz pierādījumus par apmierinošu izpildi. Pretējā gadījumā Komisijai finanšu iemaksa ir proporcionāli jāsamazina. Komisija ievieša metodi finanšu iemaksu samazināšanai atskaites punktu un mērķrādītāju (daļējas) neizpildes gadījumā⁸⁰. Šī metodika balstās uz daudziem vērtējumiem, un tas var novest pie atšķirīgas interpretācijas starp Komisiju un ERP⁸¹. Maksājumu apturēšanas metodika, ko sāka izmantot 2023. gadā, jau ir piemērota vairākas reizes, tostarp maksājumiem Lietuvai, Rumānijai, Portugālei, Itālijai, Spānijai un Beļģijai⁸².

70 Kā minēts **1. tabulā**, ANM regulā nav precizēts, kā interpretēt vārdu “apmierinoši”. Izvērtējot atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi, Komisija pieņem minimālas novirzes (<5 %) būtībā, formā, laika grafikā un kontekstā. Mēs atzīmējam, ka tā maksājuma daļa, kas atbilst šīm novirzēm, var sasniegt vairākus miljonus EUR⁸³.

71 ANM regulā ir noteikts, ka dalībvalstis var izmantot savas valsts budžeta pārvaldības sistēmas, lai labotu publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumu pārkāpumus. Attiecībā uz valsts atbalstu ES tiesību aktos ir noteikti korektīvie pasākumi, kas jāveic, ja šāds atbalsts ir nelikumīgs un nesaderīgs ar ES iekšējo tirgu. Attiecībā uz publisko iepirkumu mēs konstatējam, ka korektīvie pasākumi dalībvalstīs ievērojami atšķirās. Dažās dalībvalstīs ANM līdzekļi netiek atgūti no galasaņēmējiem publiskā iepirkuma pārkāpumu dēļ vai, ja līdzekļi tiek atgūti, tos neatgriež ES budžetā, kas atbilst ANM tiesiskajam regulējumam. Ja dalībvalstis atsevišķu noteikumu pārkāpumu gadījumā neatgūst līdzekļus, varētu mazināties atturošais spēks⁸⁴.

⁸⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Atveseļošanas un noturības mehānisms: pirmie divi gadi. Unikāls instruments ES zaļās un digitālās pārveides pamatā”, COM(2023) 99 final, II pielikums.

⁸¹ 2023. gada pārskats, 11.19. punkts.

⁸² *Partial payments under the Recovery and Resilience Facility: An overview*, Eiropas Parlamenta Izpētes dienests.

⁸³ 2023. gada pārskats, 11.27. punkts.

⁸⁴ Īpašais ziņojums 09/2025, 20. punkts.

72 Saskaņā ar ANM regulu Komisijai ir tiesības veikt korektīvus pasākumus, ja tā konstatē nopietnas sistēmas nepilnības. Tomēr tā nevar koriģēt atsevišķus publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus, ja vien tie nav tādi nopietni un dalībvalsts nenovērsti pārkāpumi kā krāpšana, korupcija, interešu konflikts vai dubulta finansēšana. Tātad saskaņā ar ANM izveides noteikumiem maksājumus var veikt pilnā apmērā pat publiskā iepirkuma pārkāpumu gadījumos. Līdz šim Komisija nav samazinājusi dalībvalstu ANM piešķirumus par pārkāpumiem, kas saistīti ar publiskajam iepirkumam vai valsts atbalstam piemērotajiem kontroles mehānismiem⁸⁵.

73 Mēs arī konstatējam, ka dalībvalstu pārvaldības deklarācijās būtu jānorāda, vai ANM finansētos pasākumus ietekmē krāpšana⁸⁶. Tomēr nav skaidru vadlīniju par to, kurā brīdī tieši būtu jāziņo par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu, kāds ir noteiktais paziņošanas sliekšnis un kāda standarta informācija būtu jāpaziņo par katru gadījumu un par veiktajiem korektīvajiem pasākumiem⁸⁷. Līdz 2023. gada beigām dalībvalstis savās pārvaldības deklarācijās nebija ziņojušas ne par vienu gadījumu, kurā būtu bijušas aizdomas par krāpšanu. Tomēr Eiropas Prokuratūras 2023. gada pārskatā bija ziņots par 206 aktīvām izmeklēšanām saistībā ar ANM līdzekļiem ar aplēsto potenciālo ietekmi vairāk nekā 1,8 miljardu EUR apmērā⁸⁸. Par lielāko daļu no tām bija ziņojušas dalībvalstu iestādes.

⁸⁵ Turpat, 21. punkts.

⁸⁶ 2023. gada pārskats, 11.41. punkts.

⁸⁷ Īpašais ziņojums 07/2023, 80. un 81. punkts.

⁸⁸ Eiropas Prokuratūras 2023. gada pārskats, 68. lpp.

Īstenošana norit ar kavēšanos, un joprojām pastāv riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu, koprezultātiem un finansēšanu

Īstenošana virzās uz priekšu, tomēr vērojama kavēšanās, un tas apdraud pasākumu pabeigšanu un ANM mērķu sasniegšanu

Priekšfinansējums sākotnēji sekmēja līdzekļu izmaksu, tomēr īstenošana kavējās, neraugoties uz ANP grozījumiem

74 ANM mērķis ir veicināt ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, uzlabojot dalībvalstu noturību, sagatavotību krīzēm, pielāgošanās spēju un izaugsmes potenciālu un mazinot attiecīgās krīzes sociālo un ekonomisko ietekmi⁸⁹. Tāpēc tā mērķis ir divējāds – stiprināt atveseļošanos no pandēmijas un uzlabot noturību pret turpmākām krīzēm⁹⁰.

75 ANM finansējuma savlaicīga apguve ir būtiska, lai nodrošinātu, ka ar to var sasniegt mērķus, jo īpaši – novērst Covid-19 krīzes sekas⁹¹. Tā kā ANM regulā nav skaidras definīcijas, mēs definējam līdzekļu apguvi kā ES finansējumu, ko Komisija izmaksā dalībvalstīm⁹². Turklāt, novērtējot savlaicīgu apguvi, mēs balstāmies uz to, vai dalībvalstis ir iesniegušas savus maksājuma pieprasījumus saskaņā ar indikatīvo grafiku, par ko panākta vienošanās to darbības kārtībā, kas ir spēkā katra maksājuma pieprasījuma iesniegšanas laikā⁹³.

76 Līdz 2024. gada beigām visas dalībvalstis, izņemot Ungāriju, bija parakstījušas savu darbības kārtību. Ungārija nav iesniegusi maksājuma pieprasījumu un ir saņēmusi tikai priekšfinansējumu, jo tās ANP bija iekļauti 27 “īpašie atskaites punkti”, kuru sasniegšana bija nosacījums jebkādu regulāru maksājumu veikšanai⁹⁴.

⁸⁹ ANM regula, 4. panta 1. punkts.

⁹⁰ Īpašais ziņojums 13/2024, 03. punkts.

⁹¹ Turpat, 10. punkts.

⁹² Turpat, 11. un 12. punkts.

⁹³ ANM regula, 20. panta 6. punkts un 70. apsvērums.

⁹⁴ Īpašais ziņojums 03/2024, 64. un 65. punkts.

77 ANM priekšfinansējuma likme – daļa no dalībvalsts piešķiruma, ko izmaksā pirms oficiālu maksājumu veikšanas saistībā ar maksājuma nosacījumiem, – ir ievērojami augstāka nekā citiem ES finansēšanas instrumentiem⁹⁵. Konkrēti, dalībvalstis varētu kā priekšfinansējumu iepriekš pieprasīt līdz pat 13 % no to ANM piešķirumiem. Priekšfinansējums sākotnēji ļāva ātri darīt pieejamus lielākus līdzekļus, un tādējādi tas atbilda ANM mērķim reaģēt uz Covid-19 krīzi. Lielākajai daļai dalībvalstu sākotnējais priekšfinansējums palīdzēja novērst iztrūkumu līdz pirmajām regulārajām izmaksām⁹⁶.

78 Līdzfinansējums var palielināt dalībvalsts vai saņēmēja saistības un atbildību. Tomēr ANM neprasa līdzfinansējumu⁹⁷.

79 2024. gada beigās bija iesniegti 128 no 151 maksājuma pieprasījuma (dotācijās un aizdevumos), ko bija plānots iesniegt līdz minētajam datumam (85 %), un starp dalībvalstīm bija ievērojamas atšķirības. Šie pieprasījumi attiecas uz aptuveni 93 % no finansējuma, ko bija plānots pieprasīt līdz minētajam datumam (sk. [7. attēlu](#)).

⁹⁵ Apskats 01/2023, 67. punkts.

⁹⁶ Īpašais ziņojums 13/2024, 18.–20. punkts.

⁹⁷ Apskats 01/2023, 71. punkts.

80 Lai gan lielākā daļa dalībvalstu (18 no 26) savā darbības kārtībā bija atjauninājušas indikatīvo laika grafiku, vairāk nekā puse maksājuma pieprasījumu nebija iesniegti, kā plānots. Mēs arī konstatējām, ka tālākos ANM īstenošanas posmos kavēšanās bija biežāka. Kaut arī 63 % (24 no 38) pirmā maksājuma pieprasījumu tika iesniegti laikus, šis rādītājs samazinājās līdz 61 % (22 no 36) otrā maksājuma pieprasījumiem un līdz 23 % (8 no 31) trešā maksājuma pieprasījumiem. Līdzīgi, savlaicīgi tika iesniegti 27 % (6 no 22) ceturta maksājuma pieprasījumu. Attiecībā uz digitālajiem pasākumiem mēs konstatējām, ka mūsu izlasē iekļautie īstenošanas kavējumi bija izplatītāki, nekā norādīts Komisijas ziņojumos vai atspoguļots pārskatītajos ANP⁹⁸.

81 Mēs identificējām vairākus kopīgus faktorus, kas veicināja ANP īstenošanas kavēšanos⁹⁹. Cita starpā tie ir ārējie apstākļi, piemēram, Krievijas agresijas karš pret Ukrainu kopš 2022. gada februāra, kas ir izraisījis inflāciju un rekordaugstas enerģijas cenas ES. Tie ietver arī pasākumu īstenošanai nepieciešamā laika nepietiekamu novērtējumu, jo īpaši attiecībā uz inovatīviem vai lieliem infrastruktūras projektiem (sk. [8. attēlu](#)).

⁹⁸ Īpašais ziņojums 13/2025, 44. punkts.

⁹⁹ Īpašais ziņojums 13/2024, 28.–52. punkts; Atzinums 04/2022 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru attiecībā uz *REPowerEU* veltītajām atveseļošanas un noturības plānu nodaļām groza Regulu (ES) 2021/241, 14. punkts.

8. attēls. Kopīgi faktori, kas kavē ANP īstenošanu

Avots: Īpašais ziņojums 13/2024, 28.–52. punkts.

82 ANM regulā ir minēti četri apstākļi, kādos dalībvalsts var grozīt savu ANP, tostarp, ja atskaides punkti un mērķrādītāji vairs nav sasniedzami "objektīvu apstākļu" dēļ¹⁰⁰ (piemēram, augsta inflācija un/vai piegādes ķēdes traucējumi; ir apzinātas labākas alternatīvas pasākuma īstenošanai; juridiskas vai tehniskas grūtības). Kopumā dalībvalstis ierosināja ANP grozījumus, lai nodrošinātu risinājumu pasākumiem, kurus citādi vairs nebūtu iespējams īstenot. Tāpēc šie grozījumi var veicināt līdzekļu apguvi¹⁰¹. Komisijas norādījumos ir teikts, ka ierosinātajām izmaiņām nevajadzētu samazināt ANP vispārējo vērienu¹⁰².

¹⁰⁰ ANM regula, 21. pants; Eiropas Komisija, "Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem" (C/2024/4618), 5. un 6. lpp.

¹⁰¹ Īpašais ziņojums 13/2024, 62. punkts.

¹⁰² Eiropas Komisija, "Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem REPowerEU kontekstā", 2023/C 80/01, 12. lpp.

83 Kopumā, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem, līdz 2024. gada beigām ANP iekļautajos pasākumos bija izdarīti 1092 grozījumi¹⁰³. Attiecībā uz mūsu izlasē iekļautajām dalībvalstīm grozījumi galvenokārt attiecās uz mērķrādītāju pazemināšanu, pasākumu pabeigšanas atlikšanu vai pasākumu svītrocšanu no ANP¹⁰⁴. Lai gan vēl nav zināms, cik lielā mērā šie grozījumi ietekmēs līdzekļu apguvi un mazinās kavēšanos¹⁰⁵, tie ir veicinājuši to, ka no 29 % līdz 37 % ir pieaudzis to ANM pasākumu īpatsvars, kas jāpabeidz ANM īstenošanas perioda pēdējos astoņos mēnešos (no 2026. gada janvāra līdz augustam).

Vairāk nekā trešdaļa no visiem pasākumiem ir jāpabeidz 2026. gadā, un tas apdraud to pabeigšanu, kā arī ES finanšu intereses

84 Visi ANP plānotie pasākumi ir jāpabeidz līdz 2026. gada 31. augustam¹⁰⁶. Tomēr 2024. gada decembrī lielākā daļa atskaites punktu un mērķrādītāju vēl bija apmierinoši jāizpilda (sk. [9. attēlu](#)). Turklāt divas dalībvalstis – Ungārija un Zviedrija – vēl nebija saņēmušas finansējumu par atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi. Zviedrija savu pirmo un otro maksājuma pieprasījumu iesniedza 2024. gada 20. decembrī; laikā, kad sagatavojām šo apskatu, abi pieprasījumu novērtēšana vēl nebija pabeigta.

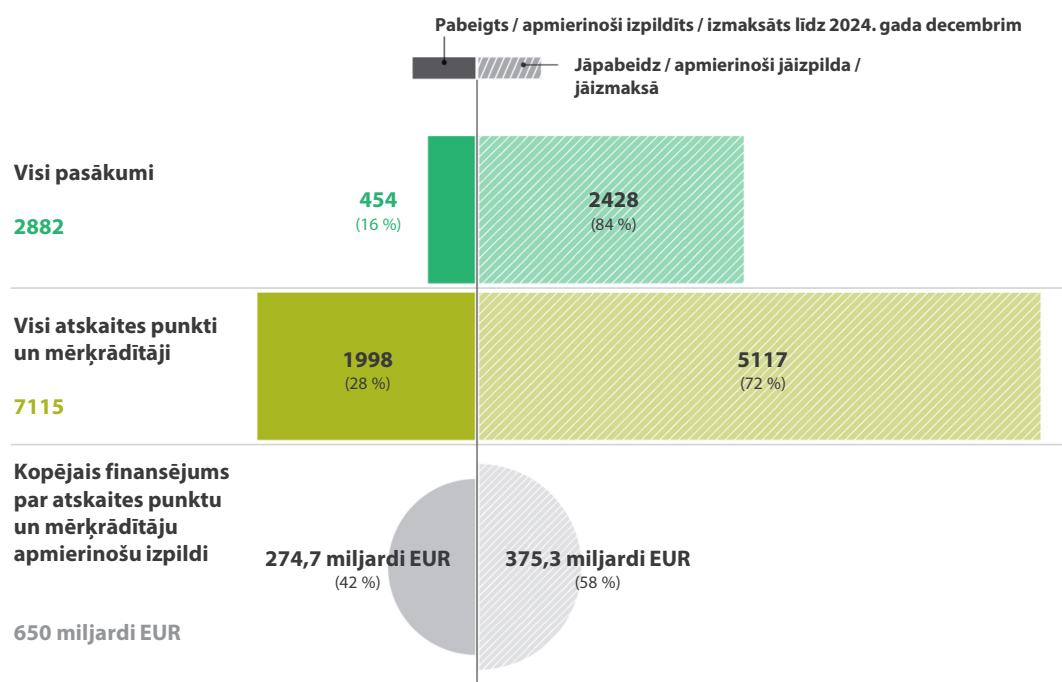
¹⁰³ Pamatojoties uz Komisijas *FENIX* datubāzi.

¹⁰⁴ Īpašais ziņojums 13/2024, 60. punkts un 1. tabula.

¹⁰⁵ Turpat, 95. punkts.

¹⁰⁶ ANM regula, 18. panta 4. punkta i) apakšpunkts.

9. attēls. ANP īstenošanā panāktais progress līdz 2024. gada decembrim un saistības, kas vēl jāizpilda ANM beigās (dotācijas un aizdevumi)

Piezīme. Attēlā parādīts līdz 2024. gada beigām pabeigto pasākumu skaits, pamatojoties uz atskaites punktiem un mērķrādītājiem, kurus Komisija 2024. gada beigās bija novērtējusi kā apmierinoši izpildītus. Līdz 2024. gada decembrim izmaksātais finansējums ietver neto maksājumus (dotācijās un aizdevumos) dalībvalstīm un dzēstās priekšfinansējuma summas.

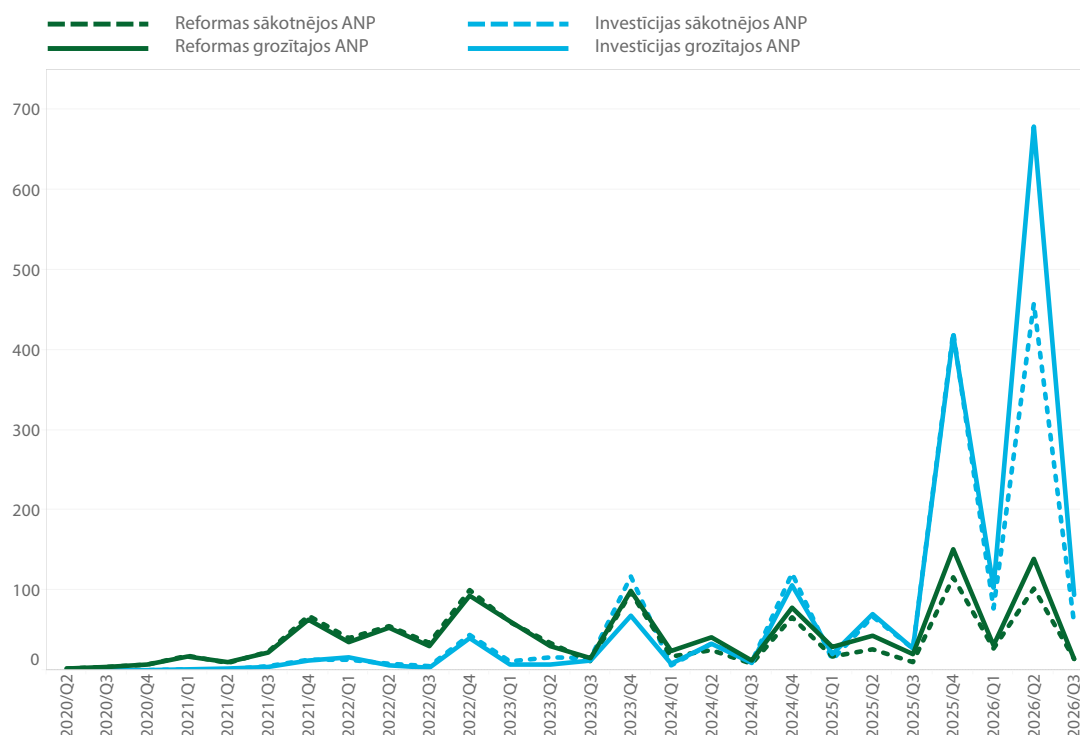
Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas FENIX datubāzi un [Atvērto datu un noturības rezultātu pārskatu](#).

85 Turklāt īstenošanas perioda otrajā pusē¹⁰⁷ ANM īstenošana ir sarežģītāka galvenokārt šādu iemeslu dēļ:

- pāreja no reformām uz investīcijām (sk. [10. attēlu](#)), kas var būt diezgan sarežģīta, jo īpaši inovatīviem vai lieliem infrastruktūras projektiem;
- izmaiņas atskaites punktu un mērķrādītāju būtībā, kas attiecas uz īstenošanas tālākiem posmiem, un tāpēc tos bieži vien ir grūtāk īstenot nekā iepriekšējos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas attiecas uz īstenošanas agrīnajiem posmiem.

¹⁰⁷ Īpašais ziņojums 13/2024, 37. un 81.–84. punkts; Eiropas Komisija, *Statements by Executive Vice-President Dombrovskis and Commissioner Gentiloni at the press conference on the mid-term evaluation of the Recovery and Resilience Facility*, 2024. gada 21. februāris.

10. attēls. Pasākumu skaits, kurus plānots pabeigt katrā ceturksnī (2020.–2026. g.)

Piezīme. Attēlā ir parādīti dati, kas bija pieejami Komisijas datubāzē *FENIX* 2025. gada 10. janvārī. No kopumā 2882 pasākumiem, kas iekļauti ANP, *FENIX* datubāzē attiecīgu atskaides punktu un mērķrādītāju nav 14 no tiem. Tāpēc šajā analizē šie pasākumi nav ņemti vērā. Pirmo ANP Padome apstiprināja 2021. gada 3. ceturksnī.

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas *FENIX* datubāzi.

86 Kopumā ANM attiecināmības perioda pēdējā gadā ir plānots pabeigt 1060 pasākumus (jeb 37 %). 2026. gadā dalībvalstis plāno īstenot vairāk nekā 50 % no visām investīcijām un vairāk nekā 16 % no visām reformām, kas iekļautas to ANP.

87 Dalībvalstu dotāciju piešķirumus aprēķina, pamatojoties uz ANM regulā izklāstīto metodiku¹⁰⁸, un katras dalībvalsts maksimālo aizdevumu piešķirumu aprēķina kā procentuālo daļu no tās nacionālā kopienākuma. Tomēr katras dalībvalsts maksājumu profils – laika grafiks, kurā norādīts, cik daudz tā saņems, pamatojoties uz atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi, un kad, – ir noteikts Padomes Īstenošanas lēmumā. Maksājumu profili ir izstrādāti sarunās ar attiecīgo dalībvalsti. Kaut arī ir ņemts vērā atskaites punktu un mērķrādītāju skaits un nozīmīgums, maksājumu profili ne vienmēr tos atspoguļo¹⁰⁹.

88 Līdz 2024. gada beigām Komisija bija izmaksājusi 42 % no kopējā ANM piešķiruma (dotācijas un aizdevumus) apmaiņā pret 28 % atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi (sk. [9. attēlu](#)). ANM ir izstrādāts tā, ka maksājumi ne vienmēr atspoguļo atskaites punktu un mērķrādītāju skaitu un nozīmīgumu. Tas var radīt risku, ka ievērojama daļa ANM finansējuma tiks izmaksāta pat tad, ja dalībvalstis nebūs pabeigušas attiecīgos pasākumus. Tā kā ANM regula neparedz iespēju atgūt līdzekļus, ja pasākumi netiek pabeigti, tas apdraud ANM mērķu sasniegšanu un tādējādi arī ES finanšu interešu aizsardzību¹¹⁰.

Līdzekļu izmaksa dalībvalstīm nenozīmē, ka tie ir sasnieguši galasaņēmējus un reālo ekonomiku

89 Saskaņā ar mūsu definīciju finansējums ir apgūts, tiklīdz tas ir izmaksāts dalībvalstīm kā ANM līdzekļu saņēmējām (sk. [75. punktu](#)). Tāpēc apguve nenorāda, ka šie līdzekļi ir sasnieguši galasaņēmējus un reālo ekonomiku. Vienā no saviem iepriekšējiem ziņojumiem, pamatojoties uz datiem, ko līdz 2023. gada oktobrim saņēmām no 15 dalībvalstīm, mēs konstatējām, ka tikai aptuveni puse no dalībvalstīm izmaksātajiem līdzekļiem bija sasniegusi galasaņēmējus¹¹¹.

¹⁰⁸ ANM regula, I–III pielikums.

¹⁰⁹ Īpašais ziņojums 13/2024, 87. punkts.

¹¹⁰ Īpašais ziņojums 13/2024, 90. punkts.

¹¹¹ Turpat, 54. punkts.

90 Dalībvalstīm ir pienākums publiskot un divreiz gadā atjaunināt sarakstus ar 100 galasaņēmējiem, kas saņem vislielāko finansējuma summu to ANP iekļauto pasākumu īstenošanai. ANM kontekstā “galasaņēmējs” ir definēts kā pēdējais subjekts, kas saņem līdzekļus un nav darbuzņēmējs vai apakšuzņēmējs¹¹², bet valstu iestādes apstiprināja, ka šo definīciju joprojām iespējams atšķirīgi interpretēt. Analizējot šos sarakstus, mēs novērojām, ka termina “galasaņēmējs” interpretācija līdzīgiem pasākumiem dalībvalstīs atšķiras (sk. [2. izcēlumu](#)), un tas ierobežoja informāciju par to ANM finansējumu, kas jau ir sasniedzis reālo ekonomiku.

2. izcēlums

Piemēri atšķirīgai termina “galasaņēmējs” interpretācijai

Attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar **finansējuma sniegšanu uzņēmumiem**, dažās dalībvalstīs galasaņēmēji ietvēra iestādes, kas piešķir finansējumu valsts vai pat ES līmenī (piemēram, Eiropas Investīciju banka, Eiropas Investīciju fonds vai Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka), savukārt citas dalībvalstis saprata, ka galasaņēmēji ir uzņēmumi, kas saņem finansējumu.

Attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar **publisko ēku energorenovāciju**, kā galasaņēmēji dažās dalībvalstīs bija reģistrētas ministrijas vai pilsētas, bet citās dalībvalstīs – publiski enerģētikas uzņēmumi vai privāti uzņēmumi.

Attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar **digitālo ierīču nodrošināšanu izglītības jomā**, kā galasaņēmēji dažās dalībvalstīs bija reģistrētas ministrijas vai pilsētas, bet citās – universitātes vai skolas.

Avots: Īpašais ziņojums 13/2024, 55. un 56. punkts.

¹¹² Eiropas Komisija, “Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem *REPowerEU* kontekstā”, [2023/C 80/01](#), 34. lpp.

ANM pasākumi kopumā ir sasnieguši plānotos tiešos rezultātus, tomēr to koprezultāti ir ierobežoti attiecībā uz strukturālo problēmu risināšanu un ES mērķu sasniegšanu

Lielākā daļa izlasē iekļauto digitālo un darba tirgus pasākumu ir sasnieguši plānotos tiešos rezultātus, bet līdz šim tikai aptuveni puse no tiem ir uzrādījuši koprezultātus

91 Mūsu analīze par izlasē iekļautajiem digitālajiem pasākumiem, kurus dalībvalstis bija deklarējušas kā pabeigtas, parādīja, ka mūsu revīzijas laikā¹¹³ (2024. gada jūnijā) 10 pasākumos no 15 (67 %) plānotie tiešie rezultāti bija sasniegti. Turklāt 9 no 15 pasākumiem (60 %) bija devuši koprezultātus, proti, 47 % bija uzrādījuši ievērojamus koprezultātus un 13 % – ierobežotus koprezultātus¹¹⁴.

92 Līdzīgi, 25 no mūsu izlasē iekļautajām 30 (83 %) darba tirgus reformām, kuras bija jāpabeidz līdz 2023. gada beigām, lielā mērā bija sasniegušas savus atskaites punktus un mērķrādītājus un līdz ar to – plānotos tiešos rezultātus¹¹⁵. Tomēr attiecībā uz 11 no šiem 25 pasākumiem (44 %) dalībvalstis nevarēja sniegt pienācīgus pierādījumus par sasniegtajiem koprezultātiem. Koprezultāti bija ievērojami tikai attiecībā uz trim reformām, savukārt attiecībā uz pārējām 11 reformām tie bija ierobežoti¹¹⁶.

93 Mēs atzīmējam, ka koprezultātu sasniegšanai ir vajadzīgs laiks un ka strukturālās reformas bieži vien prasa pieņemt vai grozīt tiesību aktus. Tomēr šādu juridisku izmaiņu sekas kādu laiku var vēl nebūt jūtamas. Tajā pašā laikā reformas var ietekmēt faktori, kurus valsts iestādes nevar kontrolēt (piemēram, ekonomiskas vai politiskas pārmaiņas)¹¹⁷. Piemērotu rādītāju trūkums ievērojami ierobežo iespēju novērtēt ANM reformu koprezultātus vai ietekmi uz darba tirgu. Lai gan ANM regulā nav skaidri formulēta prasība, ka dalībvalstīm ir jānosaka konkrēti koprezultātu rādītāji, mēs uzskatām, ka tie ir svarīgi snieguma novērtēšanai¹¹⁸.

¹¹³ Īpašais ziņojums 13/2025, 50. punkts un 2. tabula.

¹¹⁴ Turpat, 3. tabula.

¹¹⁵ Īpašais ziņojums 10/2025, 55. punkts.

¹¹⁶ Turpat, 63. punkts.

¹¹⁷ Turpat, 64. punkts.

¹¹⁸ Turpat, 65. punkts.

ANM finanšu iemaksas ES klimata mērķu sasniegšanai, visticamāk, tiek novērtētas par augstu, taču aplēse ir pareiza attiecībā uz digitālajiem mērķiem

94 ANM regulā ir noteikti kvantitatīvi mērķrādītāji ANP iekļautajiem klimata un digitālajiem pasākumiem (attiecīgi vismaz 37 % un 20 %) ¹¹⁹. Komisija, novērtējot ANP, pārbaudīja, vai tie atbilst šīm obligātajām robežvērtībām, un piemēro koeficientus (0 %, 40 % vai 100 %), ko attiecīgajiem pasākumiem un apakšpasākumiem ¹²⁰ piešķir saskaņā ar ANM regulā izklāstītajām klimata un digitālās izsekojamības metodikām ¹²¹.

95 Atzīstot, ka klimata izdevumu izsekošana ir saistīta ar augstu tuvinājuma pakāpi, mūsu revīzijas parādīja, ka daži klimata koeficienti (dzelzceļiem, elektrotīkliem un jaunām ēkām) noved pie pārāk augsta novērtējuma, piemēram, ja investīcijās netiek ņemtas vērā siltumnīcefekta gāzu emisijas būvniecības posmā, kas patiesībā noved pie mazāka ieguldījuma klimata jomā ¹²² (sk. **3. izcēlumu**). Izmantojot konservatīvākus klimata koeficientus, mēs aprēķinājām, ka summas ir pārvērtētas par aptuveni 34,5 miljardiem EUR trim intervences jomām (energoefektīvas ēkas, viedās energosistēmas un dzelzceļi) ¹²³.

3. izcēlums

Piemērs koeficientam, kura dēļ ANM ieguldījums ES klimata mērķu sasniegšanā tiek novērtēts par augstu

ANM regulā jebkuras jaunas ļoti efektīvas ēkas būvniecībai ir noteikts 40 % klimata koeficients, tomēr mēs uzskatām, ka jaunu ēku būvniecība nerada faktiskus enerģijas ietaupījumus. Mēs uzskatām, ka 40 % klimata koeficients šajā gadījumā nav pamatots un ka drīzāk būtu bijis jāpiešķir 0 % koeficients ¹²⁴.

Avots: Īpašais ziņojums 14/2024, 19.–23. punkts.

¹¹⁹ ANM regula, 18. panta 4. punkta e) un f) apakšpunkts.

¹²⁰ Īpašais ziņojums 14/2024, 20. punkts.

¹²¹ ANM regula, 19. panta 3. punkta e)–j) apakšpunkts un VI un VII pielikums.

¹²² Īpašais ziņojums 14/2024, 73. punkts.

¹²³ Turpat, 23. punkts un 4. attēls.

¹²⁴ Turpat, 19.–23. punkts.

96 No otras puses, mūsu analīze par visiem pasākumiem, kas norādīti kā digitālās jomas pasākumi, liecināja, ka dalībvalstis un Komisija ir pareizi piemērojušas likumdevēju pieņemto digitālās izsekojamības metodiku un ka visas dalībvalstis attiecīgajā posmā ir sasniegušas vai pat pārsniegušas 20 % robežvērtību¹²⁵.

97 Pamatojoties uz ANM regulu, gan klimata izsekojamība, gan digitālā izsekojamība bija *ex ante* uzdevumi, kuri balstījās uz aplēstajām izmaksām un kurus veica ANP novērtēšanas laikā. Attiecībā uz citiem ANM pasākumiem (sk. **36.** punktu) Komisija neuzrauga zaļo un digitālo pasākumu īstenošanas faktiskās izmaksas ar mērķi novērtēt to ANP izdevumu galīgo daļu, kas veicina šo mērķu sasniegšanu. Līdz ar to galīgo daļu nebūs iespējams noteikt, pamatojoties uz faktiskajām izmaksām¹²⁶.

ANM devums augstāka līmeņa ES mērķu sasniegšanā vai konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos konstatēto strukturālo problēmu risināšanā ir ierobežots

98 Viena no galvenajām ANM novitātēm bija prasība dalībvalstīm ierosināt ANP, kuri ietver reformas un investīcijas, kas palīdz risināt “visas problēmas vai ievērojamu to problēmu daļu”, kuras konstatētas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (KVAI) Eiropas pusgada ietvaros¹²⁷, un sasaistīt maksājumus ar šo pasākumu īstenošanas pabeigšanā panākto progresu.

99 Komisijas novērtējumā par ANP tika secināts, ka attiecīgie KVAI ir risināti daļēji vai pilnībā¹²⁸. Lai gan mēs kopumā piekrītam šim novērtējumam, tomēr konstatējām, ka joprojām pastāv trūkumi, kas lielā mērā ir saistīti ar atkārtotām strukturālām problēmām, ar kurām dalībvalstis saskaras gadiem ilgi¹²⁹. Turklāt daži KVAI ir plaši formulēti un nav pietiekami konkrēti, lai sniegtu dalībvalstīm norādījumus par to, kā atlasīt konkrētas reformas vai investīcijas, kas varētu palīdzēt risināt attiecīgo problēmu vai vajadzību¹³⁰.

¹²⁵ Īpašais ziņojums 13/2025, 21. punkts.

¹²⁶ Īpašais ziņojums 14/2024, 63. punkts, un Īpašais ziņojums 13/2025, 21. punkts.

¹²⁷ ANM regula, 17. panta 3. punkts; COM(2023) 99, 2. lpp.; EC SWD(2024) 70, 2.1.2. daļa, 6. lpp.

¹²⁸ Īpašais ziņojums 21/2022, 2. attēls.

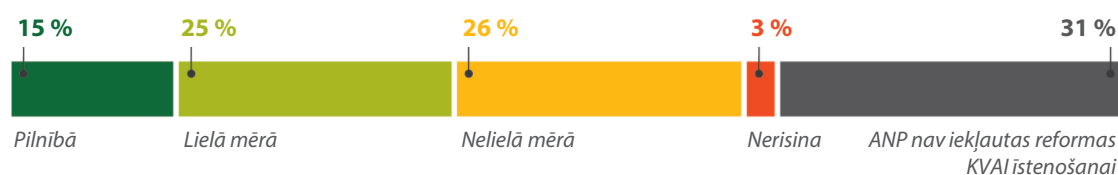
¹²⁹ Turpat, 51.–53. punkts.

¹³⁰ Īpašais ziņojums 13/2025, 25. punkts.

100 Savā ziņojumā par darba tirgus reformām mēs konstatējām, ka ANP bija ietvertas reformas ar atšķirīgu tvērumu un vērīenīgumu¹³¹. Tomēr attiecībā uz dažām no tām atskaites punktu un mērķrādītāju izpilde ne vienmēr nozīmē strukturālas izmaiņas darba tirgū attiecīgajā dalībvalstī¹³². Ziņojumā par digitālo pārkārtošanos mēs arī konstatējām, ka dalībvalstis ne vienmēr piešķīra savu ANM finansējumu saskaņā ar galvenajām vajadzībām un vairākas no dalībvalstīm lielu daļu sava ANM finansējuma piešķīra jomām, kurās to sniegums jau bija krietni augstāks par ES vidējiem rādītājiem¹³³.

101 Pamatojoties uz mūsu atlasīto darba tirgus reformu analīzi, 31 % KVAI apakšieteikumu netika risināti ne ar vienu no ANP iekļautajām reformām un tikai 15 % tika pilnībā risināti ar ANM reformām (sk. **11. attēlu**)¹³⁴. Neviena no 26 dalībvalstīm, kas 2019./2020. gadā saņēma ar darba tirgu saistītus KVAI apakšieteikumus, nav tos pilnībā risinājusi ar attiecīgajām ANM reformām, un tikai četras tos ir risinājušas lielā mērā¹³⁵.

11. attēls. Apmērs, kādā ANM darba tirgus reformas risina katru ar darba tirgu saistīto KVAI apakšieteikumu

Avots: Īpašais ziņojums 10/2025, 6. attēls.

¹³¹ Īpašais ziņojums 10/2025, 28. un 29. punkts.

¹³² Turpat, 61. punkts.

¹³³ Īpašais ziņojums 13/2025, 29. punkts.

¹³⁴ Īpašais ziņojums 10/2025, 39. punkts.

¹³⁵ Turpat, 42. punkts.

102 ANM darba tirgus reformu pabeigšanai līdz šim ir bijusi tikai ierobežota ietekme uz attiecīgo KVAI īstenošanu¹³⁶, jo tikai aptuveni 30 % no mūsu izlasē iekļautajām reformām paaugstināja Komisijas novērtējumu par dalībvalsts progresu virzībā uz attiecīgo KVAI apakšieteikumu īstenošanu. Tas liecina, ka ANM darba tirgus reformas sekmīga pabeigšana nav galvenais faktors, ko Komisija ņem vērā, novērtējot KVAI apakšieteikuma īstenošanā panākto progresu. Tomēr mēs atzīstam, ka ANM īstenošana turpinās un var būt par agru novērot ievērojamus šo reformu koprezultātus¹³⁷.

Komisija sekmīgi izveidoja mehānismu, kā palielināt aizņēmumu summu ANM finansēšanai, taču pieaugošās finansēšanas izmaksas radīs spiedienu uz turpmākajiem ES budžetiem

103 ANM galvenokārt finansē, aizņemoties no tirgiem¹³⁸. Komisija jau bija ieguvusi pieredzi, ES vārdā aizņemoties finanšu tirgos, kā arī tai ir spējas veikt šādus darījumus¹³⁹. Tomēr ANM finansēšanai emitētā parāda apjoms un dotāciju finansēšana, izmantojot aizņēmumus, Eiropas Savienībai ir novitāte¹⁴⁰

104 Tomēr Komisija ir sekmīgi paplašinājusi savu darbību, ļaujot laikus aizņemties līdzekļus saskaņā ar regulatīvajiem ierobežojumiem un ar piemērotām izmaksām atbilstīgi tās pozīcijai tirgū¹⁴¹. Komisija arī izpildīja visas galvenās regulatīvās prasības attiecībā uz *NGEU* parāda portfeli un efektīvi pārvaldīja *NGEU* bankas konta likviditāti¹⁴².

¹³⁶ Turpat, 69. punkts un 6. tabula.

¹³⁷ Turpat, 71. un 72. punkts.

¹³⁸ Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu, 5. panta 1. punkts.

¹³⁹ Īpašais ziņojums 18/2015 "Grūtībās nonākušajām valstīm sniegtā finansiālā palīdzība", 115.–136. punkts.

¹⁴⁰ Apskats 01/2023, 21. punkts; Īpašais ziņojums 16/2023 "NextGenerationEU parādu pārvaldība Komisijā: daudzsološs sākums, bet jāturpina pielāgošana paraugpraksi", 2. punkts.

¹⁴¹ Īpašais ziņojums 16/2023, 89. punkts.

¹⁴² Turpat, 57. un 70. punkts.

105 Līdz 2024. gada 30. jūnijam Komisija bija emitējusi ES obligācijas gandrīz 360 miljardu EUR apmērā un izmaksājusi dalībvalstīm 150,7 miljardus EUR dotācijās un 84,1 miljardu EUR aizdevumos¹⁴³. Mēs konstatējam, ka pirmajos divos emisijas gados *NGEU* obligāciju tirgus ienesīgums bija salīdzināms ar to dalībvalstu obligāciju tirgus ienesīgumu, kurām ir līdzīgs kredītreitings¹⁴⁴. Kopumā mēs uzskatām, ka Komisija ātri ieviesa *NGEU* parādu pārvaldības sistēmu, kas ļāva laikus aizņemt nepieciešamos līdzekļus.

106 Sākotnējās obligācijas tika emitētas laikā, kad procentu likmes bija vēsturiski zemas. Kopš tā laika ES budžeta risks ir palielinājies galvenokārt tāpēc, ka pieauga *NGEU* aizņēmumu finansēšanas izmaksas¹⁴⁵. Komisija 2020. gadā bija prognozējusi 14,9 miljardus EUR, lai finansētu procentus un kupona maksājumus *NGEU* aizņēmumiem. Šīs aplēses tika balstītas uz paredzamajām aizņēmumu procentu likmēm, kas svārstījās no 0,55 % 2021. gadā līdz 1,15 % 2027. gadā¹⁴⁶. Tomēr procentu likmes ir ievērojami palielinājušās, 2024. gada pirmajā pusē sasniedzot 3,13 %¹⁴⁷. Savā 2023. gada pārskatā mēs konstatējam, ka pastāv risks, ka *NGEU* aizņēmumu finansēšanas izmaksas līdz 2026. gadam varētu vairāk nekā divkāršoties salīdzinājumā ar sākotnējo aplēsi¹⁴⁸.

¹⁴³ Eiropas Komisija, "Pusgada ziņojums par aizņēmumu, parādu pārvaldības un saistīto aizdevumu operāciju īstenošanu (..): 2024. gada 1. janvāris līdz 2024. gada 30. jūnijs", COM(2024) 369, 5. un 6. lpp.

¹⁴⁴ Īpašais ziņojums 16/2023, 63. punkts.

¹⁴⁵ 2023. gada pārskats, 2.50. un 2.53. punkts un 2.23. attēls.

¹⁴⁶ Turpat, 2.48.–2.50. punkts.

¹⁴⁷ Eiropas Komisija, "Pusgada ziņojums par aizņēmumu, parādu pārvaldības un saistīto aizdevumu operāciju īstenošanu (..)", COM(2024) 369.

¹⁴⁸ 2023. gada pārskats, 2.40.–2.45. punkts.

107 Parāds, kas radies no ANM dotāciju finansēšanas, tiks atmaksāts no ES budžeta. Lai gan Komisija ierosināja līdz 2023. gada sākumam ieviest jaunus pašu resursus¹⁴⁹ ar mērķi finansēt ar dotācijām saistītā ANM parāda atmaksu, par to vēl nav panākta politiska vienošanās. Tas papildus lielajam *NGEU* aizņēmumu finansēšanas izmaksu pieaugumam salīdzinājumā ar sākotnējām aplēsēm radīs ievērojamu spiedienu uz turpmākajiem ES budžetiem, un aizņēmumi – papildu riskus. Turklāt finanšu snieguma pārskatā pie ieņēmumiem nav norādīta summa, kas aizņemta saskaņā ar *NGEU*. Tas negatīvi ietekmē ES saimnieciskās darbības rezultātu. Negatīvie ekonomiskie rezultāti palielina neto aktīvu deficītu, kā tas atspoguļots ES bilanci¹⁵⁰.

Šo apskatu Revīzijas palāta pieņēma 2025. gada 8. aprīļa sēdē Luksemburgā.

Revīzijas palātas vārdā —

Tony Murphy
priekšsēdētājs

¹⁴⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*The next generation of own resources for the EU budget*”, COM(2021) 566, 3. iedaļa.

¹⁵⁰ 2023. gada pārskats, 2.47. punkts.

Pielikums

Pielikums. Ar ANM saistīti ERP ziņojumi, apskati un atzinumi (līdz 2025. gada aprīlim)

Ziņojuma kods	Nosaukums
Atzinums 06/2020	Atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu
2021. gada pārskats	10. nodaļa. Atveseļošanas un noturības mehānisms
Atzinums 04/2022	Atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru attiecībā uz <i>REPowerEU</i> veltītajām atveseļošanas un noturības plānu nodaļām groza Regulu (ES) 2021/241, kā arī groza Regulu (ES) 2021/1060, Regulu (ES) 2021/2115, Direktīvu 2003/87/EK un Lēmumu (ES) 2015/1814
Īpašais ziņojums 21/2022	Komisijas novērtējums par nacionālajiem atveseļošanas un noturības plāniem: kopumā atbilstīgs, bet īstenošanas riski saglabājas
2022. gada pārskats	2. nodaļa. Budžeta un finanšu pārvaldība 11. nodaļa. Atveseļošanas un noturības mehānisms
Apskats 01/2023	ES finansējums ar kohēzijas politikas un Atveseļošanas un noturības mehānisma starpniecību: salīdzinoša analīze
Īpašais ziņojums 07/2023	Komisijas ieviestās ANM kontroles sistēmas struktūra: lai gan ir paredzēts plašs darbs, jaunajā īstenošanas modelī joprojām saglabājas trūkumi pārliecības un pārskatatbildības jomā
Īpašais ziņojums 16/2023	<i>NextGenerationEU</i> parādu pārvaldība Komisijā: daudzsološs sākums, bet jāturpina pielāgošana paraugpraksi
Īpašais ziņojums 26/2023	Atveseļošanas un noturības mehānisma snieguma uzraudzības sistēma: novērtē īstenošanas progresu, tomēr ar to nepietiek, lai aptvertu sniegumu
Īpašais ziņojums 13/2024	Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļu apguve: virzība notiek ar kavēšanos un saglabājas riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu un līdz ar to – ANM mērķu sasniegšanu
Īpašais ziņojums 14/2024	Zaļā pārkārtošanās – Atveseļošanas un noturības mehānisma ieguldījums tajā ir neskaidrs
2023. gada pārskats	2. nodaļa. Budžeta un finanšu pārvaldība 11. nodaļa. Atveseļošanas un noturības mehānisms
Īpašais ziņojums 22/2024	Dubulta finansēšana no ES budžeta: kontroles sistēmām trūkst svarīgu elementu, kas mazinātu ar izmaksām nesaistītā ANM finansēšanas modeļa paaugstināto risku
Īpašais ziņojums 09/2025	Sistēmas, ar kurām nodrošina ANM izdevumu atbilstību publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem: uzlabojumi ir, bet ar tiem vēl nepietiek
Īpašais ziņojums 10/2025	Darba tirgus reformas nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos: daži rezultāti, tomēr ar tiem nepietiek strukturālu problēmu novēršanai
Īpašais ziņojums 13/2025	Atveseļošanas un noturības mehānisma atbalsts digitālās pārkārtošanās īstenošanai ES dalībvalstīs: neizmantota iespēja stratēģiskai virzībai, kas nodrošinātu digitālās vajadzības

Saīsinājumi

ANM: Atveseļošanas un noturības mehānisms

ANP: atveseļošanas un noturības plāns

KVAI: konkrētai valstij adresēts ieteikums

NGEU: *NextGenerationEU*

Glosārijs

Apguve: apmērs, kādā dalībvalstis ir saņēmušas ANM finansējumu no Komisijas par atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi.

Atskaites punkts: attiecībā uz ANM – kvalitatīvs novērtējums par progresu virzībā uz reformas vai investīcijas sasniegšanu.

Atveseļošanas un noturības mehānisms: ES finansiālā atbalsta mehānisms Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes mazināšanai, atveseļošanas stimulēšanai un zaļākas un digitālākas nākotnes izaicinājumu risināšanai.

Atveseļošanas un noturības plāns: dokuments, kurā izklāstītas dalībvalsts paredzētās reformas un investīcijas saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu.

Darbības kārtība: vienošanās starp Komisiju un dalībvalsti par tehniskiem jautājumiem, kas saistīti ar tās atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu.

Daudz gadu finanšu shēma (DFS): ES izdevumu plāns, kurā ir noteiktas prioritātes (pamatojoties uz politikas mērķiem) un maksimālie apjomi, parasti septiņu gadu posmam. DFS ir struktūra, kuras ietvaros tiek veidots ES katra gada budžets un kurā ir noteikts katras kategorijas izdevumu apmērs.

Efektivitāte: apmērs, kādā ar veiktajām darbībām ir sasniegti izvirzītie mērķi.

Eiropas pusgads: ikgadējs cikls, kas nodrošina satvaru ES dalībvalstu ekonomikas politikas koordinēšanai un progresu uzraudzībai.

Finanšu regula: noteikumi, kas reglamentē ES budžeta izveidi un izlietošanu, kā arī ar to saistītos procesus, tostarp iekšējo kontroli, ziņojumu sagatavošanu, revīziju un budžeta izpildes apstiprināšanu.

Galasaņēmējs: persona vai tiesību subjekts, kas saņem ANM līdzekļus, lai īstenotu dalībvalsts atveseļošanas un noturības plānā iekļauto pasākumu.

Ieguldījums: finanses, cilvēkresursi un materiālie, administratīvie vai normatīvie līdzekļi, ko izmanto projekta vai programmas īstenošanā.

Ietekme: pabeigta projekta vai programmas plašākas ilgtermiņa sekas, piemēram, sociāli ekonomiskie ieguvumi iedzīvotājiem kopumā.

Investīcija: izdevumi par pasākumu, projektu vai citu darbību, kas ietilpst Regulas darbības jomā un kas, paredzams, sniegs labvēlīgus rezultātus sabiedrībai, ekonomikai un/vai videi.

Konkrētām valstīm adresēti ieteikumi: ikgadēji norādījumi, ko Eiropas pusgada ietvaros sniedz atsevišķām dalībvalstīm par šo valstu makroekonomikas, budžeta un strukturālo politiku.

Kopējie rādītāji: izmērāms mainīgais, kas sniedz informāciju par Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanā gūto progresu virzībā uz kopējiem mērķiem un ANM vispārējo sniegumu.

Koprezultāts: pabeigta projekta vai programmas tūlītējā ietekme, piemēram, mācību kursu dalībnieku uzlabotas iespējas atrast darbu vai labāka piekļuve pēc jauna ceļa izbūves.

Lietderība: labākā attiecība starp izmantotajiem resursiem, veiktajiem pasākumiem un mērķu sasniegšanu.

Mērķrādītājs: attiecībā uz ANM – kvantitatīvs novērtējums par dalībvalsts progresu virzībā uz reformas vai investīcijas sasniegšanu.

NextGenerationEU: finansējuma pakete, kuras mērķis ir palīdzēt ES dalībvalstīm atgūties no Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes.

Pasākums: attiecībā uz ANM – reforma vai investīcija.

Reforma: darbība vai process, kura ietvaros tiek veiktas izmaiņas un uzlabojumi, kam ir būtiska ietekme uz tirgus vai politikas darbību, iestādes vai administrācijas darbību vai struktūrām vai uz progresu attiecīgo politikas mērķu, piemēram, izaugsmes un darbvietu, noturības un divējādās pārkārtošanās, sasniegšanā.

Sniegums: rādītājs, kas parāda, cik labi ar ES finansētu darbību, projektu vai programmu ir sasniegti attiecīgie mērķi un nodrošināta līdzekļu atdeve.

Tiešie rezultāti: tas, kas ir radīts vai sasniegts projektā, piemēram, mācību kursu nodrošināšana vai ceļa izbūve.

ERP darba grupa

Šo apskatu pieņēma ERP locekļa Mihaila Kozlova vadītā IV apakšpalāta, kuras pārziņā ir to izdevumu jomu revīzija, kas attiecas uz tirgu regulējumu un konkurētspējīgu ekonomiku, un ERP locekļa *Jan Gregor* vadītā V apakšpalāta, kura revidē Savienības finansēšanu un pārvaldību. Apskata sagatavošana bija ERP locekles *Ivana Maletić* un ERP locekļa *Jorg Kristijan Petrovič* pārziņā, un darbā bija iesaistīti locekļa biroja vadītāji *Sandra Diering* un *Martin Puc*, biroja atašēji *Tea Vlainić* un *Mirko Iaconisi*, atbildīgais vadītājs *Juan Ignacio González Bastero*, darbuzdevuma vadītājs *Viorel Cirje* un revidenti *Myles Hourican*, *Jan Olšakovský*, *Maria Fernandez Iriarte* un *Aikaterini Vraila*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Michael Pyper*. Grafisko atbalstu sniedza *Dunja Weibel*.

Ivana Maletić

Jorg Kristijan
Petrovič

Sandra Diering

Martin Puc

Tea Vlainić

Mirko Iaconisi

Juan Ignacio
González Bastero

Jan Olšakovský

Aikaterini Vraila

Myles Hourican

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2025

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamas privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

6. un 8. attēls: šīs ikonas ir izstrādātas, izmantojot [Flaticon.com](#) resursus. © *Freepik Company S.L.* Visas tiesības aizsargātas.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

PDF	ISBN 978-92-849-5145-1	ISSN 2811-8243	doi:10.2865/0122212	QJ-01-25-029-LV-N
-----	------------------------	----------------	---------------------	-------------------

KĀ ATSAUKTIES

Eiropas Revīzijas palāta, [apskats 02/2025](#) “Uz sniegumu vērsta pieeja, pārskatatbildība un pārredzamība – no ANM nepilnībām gūtā pieredze”, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2025.

ES Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM) 650 miljardu EUR apmērā tika izveidots 2021. gada februārī, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju.

Esam publicējuši vairākus atzinumus un ziņojumus, kas saistīti ar ANM izstrādi, kontroles sistēmu un īstenošanu. To kopsavilkums sniegts šajā apskatā.

Mēs secinājām, ka ANM ir vērsts uz īstenošanas progresu, nevis uz sniegumu, un par tā koprezultātiem vai efektivitāti ir pieejama ierobežota informācija. Kaut arī ANM kontroles pasākumi laika gaitā ir uzlabojušies, tie vēl nav pietiekami stabili. Visbeidzot, ANM īstenošana virzās uz priekšu, bet ar kavēšanos, un tas rada riskus pasākumu pabeigšanas un līdzekļu atdeves aspektā.

Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, mēs iekļaujam atziņas, kuras noderēs turpmākiem uz sniegumu balstītiem instrumentiem.

Vēlamies sniegt ieguldījumu diskusijās par daudzgadu finanšu shēmu laikposmā pēc 2027. gada.

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/contact

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Sociālie mediji: [@EUauditors](https://twitter.com/EUauditors)

**EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA**